

Interreg

Co-funded by
the European Union

Estonia – Latvia

STRATĒGIJA 2040 UN RĪCĪBAS PLĀNS EMAJEGI UN GAUJAS UPĒM

Pieredzes apmaiņa Igaunijā, 01.-03.07.2024. Foto: TAS

**Stratēģijas un rīcības plāna izstrāde tiek līdzfinansēta
no INTERREG IV-A Igaunijas-Latvijas programmas 2021.-2027.
gadam projekta “Upju tīkli”**

Pasūtītājs: Tartu apriņķa attīstības asociācija
Konsultants: SIA “Cumulus Consulting”, Baltijas Vides Forums
Versija: 2025. gada decembris

Dokuments ir izstrādāts angļu valodā. Šis ir dokumenta tulkojums.

SATURA RĀDĪTĀJS

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS	4
IEVADS	5
1. STRATĒGIJAS PROCESS	6
2. PĀRSKATS PAR PAŠREIZĒJO SITUĀCIJU	9
2.1. PROJEKTA TERITORIJA	9
2.2. CILVĒKA IETEKME UZ ŪDENSTILPĒM	13
2.3. ŪDENS APSAIMNIEKOŠANA ESOŠAJĀS POLITIKAS JOMĀS	15
2.4. SADARBĪBAS TĪKLI	18
2.5. IESPĒJAS UN IZAICINĀJUMI	20
2.6. SECINĀJUMI	24
3. STRATĒGIJA UN RĪCĪBAS PLĀNS	25
3.1. VĪZIJA 2040	25
3.2. MĒRĶI UN RĪCĪBAS	25
3.2.1. Pieejams un funkcionējošs ūdensceļu tīkls un infrastruktūra	27
3.2.1.1. Rīcības Latvijā	27
3.2.1.2. Rīcības Igaunijā	28
3.2.1.3. Kopīgās rīcības	29
3.2.2. Saglabāta vide un augsta vides izpratne	30
3.2.2.1. Rīcības Latvijā	30
3.2.2.2. Rīcības Igaunijā	31
3.2.2.3. Kopīgās rīcības	32
3.2.3. Godāts kultūras mantojums	33
3.2.3.1. Rīcības Latvijā	33
3.2.3.2. Rīcības Igaunijā	34
3.2.3.3. Kopīgās rīcības	35
3.2.4. Atpazīstams ilgtspējīga tūrisma galamērķis	36
3.2.4.1. Rīcības Latvijā	36
3.2.4.2. Rīcības Igaunijā	37
3.2.4.3. Kopīgās rīcības	39
3.2.5. Stipra sadarbība un kopienas iesaiste	40
3.2.5.1. Rīcības Latvijā	40
3.2.5.2. Rīcības Igaunijā	41
3.2.5.3. Kopīgās rīcības	42
3.2.6. Pilotaktivitātes	43
4. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA	45
4.1. PĀRVALDĪBA	45
4.2. UZRAUDZĪBA	47
4.3. KRITISKIE VEIKSMES FAKTORI	48
ATSAUČU SARAKSTS	49
PIELIKUMI	53
PIELIKUMS Nr. 1. Pašreizējās situācijas analīze	53
PIELIKUMS Nr. 2. Darba grupu locekļi	53

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

TAS	Tartu apriņķa attīstības asociācija
TOL	Tartu apriņķa pašvaldību asociācija
SATT	Tartu apriņķa tūrisma fonds, apmeklējiet Tartu
ES	Eiropas Savienība
BIOR	Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts „BIOR“
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

IEVADS

Tartu apriņķa attīstības asociācija kopā ar **Tartu apriņķa pašvaldību asociāciju** un **biedrību “Jūras Zeme”** ir uzsākusi projektu **“Upju tīkli”**, kas aptver **Emajegi** un **Gaujas** upju reģionus (lejteces daļu).

Projekta mērķis ir veicināt ilgtspējīgu sociālekonomisko attīstību upju krastos un sateces baseinos (Emajegi un Gauja). Galvenā uzmanība tiek pievērsta dabas resursu, kultūras mantojuma un ekonomisko iespēju labākai izmantošanai saskaņā ar vides aizsardzības mērķiem, kā arī attīstot ilgtspējīgu sadarbības tīklu.

Reģionus skar vairākas problēmas:

- Ūdenstilpju eitifikācija
- Mazs dziļums, kas kavē navigācijas attīstību
- Kultūras mantojuma saglabāšana un ilgtspējīga izmantošana
- Infrastruktūras attīstība (ostas, pietauvošanās vietas u.c.)
- Līdzsvara atrašana starp ekonomisko attīstību un dabas aizsardzības mērķiem
- Ieinteresēto personu interešu konfliktēšana (piemēram, zvejniecība un atpūtas laivošana)
- Trūkst ilgtspējīga sadarbības tīkla starp dažādām pusēm.

Projekts ir uzsākts, lai reaģētu uz šiem izaicinājumiem, izveidojot **kopīgu stratēģiju un rīcības plānu** upju teritorijām, lai nodrošinātu ilgtspējīgu sociālekonomisko attīstību. Papildus mērķu un rīcības plāna noteikšanai stratēģijās ir iekļauts iespējamās teritorijas pārvaldes organizācijas apraksts.

Stratēģija sastāv no četrām daļām:

1. Stratēģijas process
2. Pārskats par pašreizējo situāciju
3. Stratēģija un rīcības plāns
4. 4Stratēģijas īstenošana

Stratēģijai ir šādi pielikumi:

1. Pašreizējās situācijas analīze Igaunijā un Latvijā
2. Darba grupu locekļu saraksts

Autori izsaka pateicību visiem par ieguldījumu šī dokumenta tapšanā!

STRATĒGIJAS PROCESS

Stratēģijas un rīcības plāna sagatavošana balstījās uz pārmaiņu vadības loģiku un koprades principiem.

Pārmaiņu vadība ir pārmaiņu plānošanas, īstenošanas un pastiprināšanas process.

Kopradi var definēt kā starpnozaru inovācijas procesu, kurā ieinteresētās puses kopīgi definē problēmas, atrod jaunus risinājumus, īsteno tos un novērtē rezultātus.

Stratēģijas un rīcības plāna sagatavošanas pasākumi balstījās uz **Pakalpojumu dizaina loģiku** – pāreja no problēmas izpratnes uz konkrētu rīcību strukturēšanu (Attēls 1).

1. POSMS: problēmas izpratne

- Kādu problēmu mēs vēlamies atrisināt?
- Kas ir galvenā mērķa grupa?
- Kā sasniegt mērķa grupu?

2. POSMS: iespējamie risinājumi

- Ko darīt, lai mainītu situāciju?
- Kuras rīcības ir vissvarīgākās?
- Kādi ir izmērāmie rīcību rezultāti?

3. POSMS: ceļveža izveide

- Kādi ir rīcību ieviešanas soļi?
- Kāda ir to plašāka sociālekonomiskā ietekme?
- Kādas pārmaiņas mēs uzskatām par mūsu ilgtermiņa mērķi?

Attēls 1. Stratēģijas un rīcības plāna sagatavošanas metodiskais pamats.

Pirmajā posmā tika apzināti esošās stratēģijas, pētījumi un citi attīstības dokumenti, kas saistīti ar reģionu, un tie tika **sintezēti kopsavilkumā** (dokumenta 2. nodaļa). Analītiskajā kopsavilkumā apkopoti secinājumi no **nacionālajām analizēm**, kas veiktas, lai atbalstītu kopīgas stratēģijas un rīcības plāna sagatavošanu Emajegi un Gauja upēm projekta “Upju tīkli” ietvaros.

Analītiskais darbs aptvēra esošo stratēģiju, attīstības dokumentu un projektu apzināšanu, kas saistīti ar Emajegi upi un Gaujas lejteces teritorijām, kā arī attīstības iespēju un izaicinājumu identificēšanu, tostarp izceļot aspektus, kas saistīti ar dabas aizsardzību, kultūras mantojuma aizsardzību un apsaimniekošanas plānošanu. Uzdevuma tvērums bija izpētīt un akcentēt vietējo perspektīvu, vienlaikus ņemot vērā arī projekta pārrobežu dimensiju un tā visaptverošos uzstādījumus.

Analīze tika veikta galvenokārt kā dokumentu izpēte, tostarp attiecīgo dokumentu satura izpēte un neskaidrību noskaidrošana ar attiecīgajām institūcijām. Ieinteresēto pušu iesaistes semināros tika prezentēti dažādi analītiskā darba elementi, piemēram, analīzes tvērums, galvenie secinājumi, tostarp galvenās iespējas un konstatētās problēmas. Turklāt tika noteikti kritiskie veiksmes faktori.

Izaicinājumi, stiprās puses un kritiskie veiksmes faktori aptvēra nepieciešamību pēc “klasiskas” SVID analīzes.

Papildu analīzes nebija vajadzīgas – esošie dokumenti aptvēra attiecīgos tematus.

Stratēģijas izstrādes procesā tika izveidotas šādas struktūras:

1. **Vadības grupa** (*steering group*), kuras sastāvā ir projekta partneru valstu pārstāvji un galvenie dalībnieki. Sanāksmes:
  - a. 27.05.2025: Projekta teritorijas, analīžu struktūra, gatavošanās 1. ieinteresēto pušu iesaistes semināram
  - b. 09.06.2025: Pilotaktivitāšu apspriešana un atlase
  - c. 5.08.2025: Pārskats par līdzšinējām aktivitātēm, 2. ieinteresēto pušu iesaistes semināra darba kārtība
  - d. 29.09.2025: Pārskats par analizēm, gatavošanās 3. ieinteresēto pušu iesaistes semināram
  - e. 10.11.2025: provizoriska stratēģija, gatavošanās kopīgai Igaunijas-Latvijas sanāksmei
2. **Nacionālās darba grupas** (*task force*): Igaunijas un Latvijas darba grupas, kas pārstāv galvenos dalībniekus, tostarp attiecīgās pašvaldības, lai apspriestu nacionālo procesu, prioritātes, mērķus un rīcības. Sanāksmes:
  - a. **Igaunijā:**
    - i. 19.05.2025: stratēģijas mērķis, projekta teritorijas definēšana
    - ii. 28.10.2025: stratēģijas projekts, pārvaldības modelis
  - b. **Latvijā:**
    - i. 21.05.2025: stratēģijas mērķis, projekta teritorijas definēšana
    - ii. 27.10.2025: stratēģijas projekts, pārvaldības modelis
3. **Ieinteresēto pušu** (pašvaldības, uzņēmumi, NVO, valsts iestādes, atbalsta struktūras u.c.) **iesaistes semināri** (attiecīgi 3+3 Igaunijā un Latvijā)::
  - a. 2.06 Igaunijā: stiprās un vājās puses, lomas, pilotaktivitātes
  - b. 1.07 Latvijā: tas pats
  - c. 25.08 Igaunijā: vīzija un mērķi, konkrētas iniciatīvas, pārvaldības modelis
  - d. 25.09 Latvijā: tas pats
  - e. 3.11 Igaunijā: stratēģijas, rīcības plāna un pārvaldības modeļa precizēšana
  - f. 3.11 Latvijā: tas pats

Tika rīkotas arī dažas **papildu sanāksmes-semināri**, lai noskaidrotu konkrētus tematus:

1. Diskusija par blakus esošajām teritorijām pie Peipusa ezera Igaunijā (Visit Peipus un attiecīgās pašvaldības) – iepriekšējie projekti, plāni un iespējamā sadarbība (28.10.2025).
2. Diskusija un ieguldījums Igaunijas tīkla pārvaldības modelī ar TAS, TOL un SATT.
3. Latvijas pašvaldību iesaiste (Ādaži, Sigulda un Saulkrasti) (13.11.2025).
4. Individuālās intervijas ar Dabas aizsardzības pārvaldes, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra un pētniecības institūta “BIOR” ekspertiem.

Stratēģijas seminārs Ādažos, Latvija, 01.07.2025. Foto: TAS

Tika rīkotas arī vairākas tikšanās ar partneriem (TAS un Jūras Zeme), lai turpinātu projekta virzību

Ļoti svarīga bija **kopīgā darba grupu sanāksme** Latvijā (19.11.2025.), lai pilnveidotu izstrādāto vīziju, mērķus un kopīgās rīcības.

Būtībā, lai formulētu stratēģiju un rīcības plānu, tika apspriestas vietējās, reģionālās un nacionālās prioritātes un formulēti mērķi. Vadības grupas sanāksmes tika izmantotas, lai saskaņotu pieeju un mērķus. Kad precīzi formulējumi bija uzrakstīti, tika sagatavots kopsavilkums, pamatojoties uz katras valsts ieteikto (līdzīgi kā analītiskajā procesā).

Rīcības plāns (3. nodaļa) sastāv no trim daļām:

1. Nacionālās rīcības, kuras apņēmušās īstenot attiecīgās nacionālās ieinteresētās puses (pašvaldības, TAS, TOL, SATT, NVO, Jūras Zeme u.c.)
2. Kopīgās rīcības¹, galvenokārt, īstenošos projekta partneri (TAS un Jūras Zeme).
3. Projekta “Upju tīkli” laikā īstenojamās² pilotaktivitātes.

Pārvaldības modelis ir arī daļa no stratēģijas. Igaunijā nacionālā tīkla sadarbības modelis tika apspriests un saskaņots atsevišķi (sīkāk izskaidrots attiecīgajā nodaļā). Latvijā tika izmantota līdzīga pieeja pārvaldības modeļa izstrādē, tomēr stratēģijas pārvaldības modelis Latvijā ir tālāk attīstāms. Kopīgās rīcības veiks projekta partneri TAS un Jūras Zeme.

¹ Kopīgās rīcības dažkārt var dublēt valstu rīcības.

² Atlases process ir sīkāk izskaidrots attiecīgajā nodaļā.

2

PĀRSKATS PAR PAŠREIZĒJO SITUĀCIJU

2.1. Projekta teritorija

Lielā Emajõgi upe. Foto: Sven Začek

īpašības ir cieši saistītas un lielā mērā savstarpēji atkarīgas, veidojot vienotu upju baseinu. Visas trīs ūdenstilpes pieder Narvas upes sateces baseinam, un tām ir svarīga loma gan dabiskās vides saglabāšanā, gan cilvēka darbības atbalstīšanā.

Gaujas lejteces posms ir unikāls arī ar tās ielejas un krastu ģeoloģiskajām īpatnībām, kā arī dinamisko ūdens apmaiņu ar Rīgas līci.

Administratīvi Emajegi upes projekta teritorija pieder Tartu apriņķim un ietver Elvas, Luunjas, Kambjas, Tartu pilsētas, Tartu, Kastras un Peipsiēres pašvaldības. Gaujas upes projekta teritorija atrodas galvenokārt Ādažu novadā, kā arī Siguldas un Saulkrastu novados.

Arī iedzīvotāju skaits abās projekta teritorijās atšķiras. 2025. gada 1. janvārī Emajegi upes projekta teritorijā dzīvoja 158 183 cilvēki, salīdzinot ar 30 610 cilvēkiem Gaujas upes projekta teritorijā. Tendences liecina par nelielu iedzīvotāju skaita pieaugumu abās teritorijās pēdējo piecu gadu laikā.

No **ekoloģiskā** viedokļa Emajegi upe un tās apkārtnē veido daudzveidīgu saldūdens ekosistēmu, kurā dzīvo tādas aizsargājamas sugas kā ērgļi, melnie stārķi, retas zivis un abinieki. Tās plašie purvi un mitrāji darbojas kā oglekļa piesaistītāji, barības vielu noplūdes buferi un plūdu riska samazinātāji, savukārt ūdenstilpes palīdz uzturēt reģionālo gruntsūdeņu bilanci un bioloģisko daudzveidību.

Emajegi un Gauja projekta teritorijas ģeogrāfiski atšķiras pēc lieluma un hidroloģiskajām īpašībām. Emajegi upe ir aptuveni 100 km garš ūdensceļš, kas savieno Vertsjervas ezeru ar Peipusa ezeru. Gaujas upes projekta teritorija aptver lejteces posmu no Murjāņiem līdz upes grīvai pie jūras – aptuveni 40 km no Gaujas kopējā garuma 452 km (Attēls 2).

Emajegi upe un Vertsjervas un Peipusa ezeri veido lielāko iekšējo ūdeņu sistēmu Igaunijā, kas stiepjas no Igaunijas dienvidiem līdz Peipusa ezera ziemeļu krastam. To hidrogrāfiskās un ekoloģiskās

Attēls 2. Emajēgi upes un Gaujas lejteces kā centrālās attīstības ass karte.

Gaujas lejtecē arī ir reti sastopami un aizsargājami biotopi. Lai saglabātu šīs vērtības, ir izveidots dabas parks „Piejūra“, kas aptver 24 ES nozīmes biotopus, tostarp mežainas piejūras kāpas, fiksētas piekrastes kāpas ar zālaugu veģetāciju un vecus vai dabiskus boreālos mežus. Parks ir viena no piecām svarīgākajām putnu novērošanas vietām Eiropā mazajam zīriņam un stepes čipstei, un tam ir būtiska nozīme zivju migrācijas veicināšanā uz un no Gaujas grīvas.

Emajēgi reģions ir devis ieguldījumu Igaunijas **kultūras mantojuma** veidošanā, kur satiekas dažādas identitātes – akadēmiskā pilsētas vide Tartu, lauku apdzīvotās vietas upes krastos un dabas aizsardzības teritorijas Alam-Pedjā. Emajēgi ir nodrošinājusi kuģošanas iespējas gadsimtiem ilgi, šim nolūkam ir izstrādāts īpašs upes kuģis (liellaiva). Liellaivu būves tradīcijas ir saglabātas, un jauni kuģi tiek būvēti, izmantojot tradicionālās metodes.

Gadsimtiem ilgi Gaujas grīvā tiek zvejoti nēģi, un līdz mūsdienām Carnikavā saglabājušās senās nēģu zvejas un pārstrādes tradīcijas un metodes. Kopš 2019. gada Carnikavas nēģu zvejas un apstrādes prasmes ir iekļautas nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā. Katru gadu augustā, atzīmējot nēģu zvejas sezonas atklāšanu, Carnikavā notiek Nēģu svētki.

Kopš 2018. gada Gaujas plostnieku amata prasmes ir iekļautas Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā. Gaujas plostnieku amata prasmes ir sezonālas, kas ietver plostu pludināšanu pa Gauju, izmantojot upes straumi un labi pazīstot tās plūduma raksturu pavasarī. Plostos iestrādātie baļķi tika pludināti no Gaujas augšteces (Sinoles, Lejasciema u.c.) līdz Carnikavai. Carnikavas Novadpētniecības centrs izglīto sabiedrību par šiem Gaujas lejteces kultūras mantojuma aspektiem.

Muzikālais garšu ceļojums uz baržas Suur Sume, 31.07.2025. Foto: Mikko Otsar

Pieredzes apmaiņa Latviā,
03.-06.09.2024. Foto: TAS

Zvejniecība, tūrisms un atpūta ir galvenās sociālekonomiskās aktivitātes, kas saistītas ar ūdens resursu izmantošanu abās projekta teritorijās. Būtiska atšķirība ir ostu un piestātņu skaits gar Emajegi upi un Gaujas lejteci. Emajegi upes krastos ir simtiem piestātņu, tostarp deviņas ostas. Turpretī Gauja ir vienīgā lielo upju grīva Latvijā bez oficiālas piestātnes (izkraušanas vietas). Carnikavā ir oficiāli apstiprināta zvejas kuģu un laivu izkraušanas vieta (piestātne), kur tiek izkrauta rūpnieciskā (komerciālā) nozveja. Šobrīd Gaujas lejtece netiek izmantota kā regulārs komerciālais kuģošanas maršruts.

Abas projekta teritorijas ir iecienīti galamērķi ūdens sporta veidiem (laivošana, kanoe laivošana uc.) un dabas vērošanai, piedāvājot inventāra nomu un ekskursiju pakalpojumus. Izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumi ir pieejami gan pilsētās, gan lauku apdzīvotās vietās. Kuģošanas sezonas laikā tiek piedāvāta organizēta laivošanas satiksme un ekskursijas gida pavadībā pa Emajegi upi un Gaujas lejteci.

Gaujas lejtes projekta teritorijas izmantošana ir saistīta ar NATO militārā poligona "Ādaži" klātbūtni, kas nosaka un ierobežo aktivitāšu attīstību.

Uzkopšanas diena 2024 Luunja. Foto: TAS

2.2. Cilvēka ietekme uz ūdenstilpēm

Eitrofikācija ir ilgstoša un pastāvīga vides problēma, kas skar gan saldūdeņus, gan Baltijas jūru, tostarp Rīgas līci. Jāatzīmē, ka Emajegi upes galveno kanālu un Gaujas lejteci būtiski neietekmē paaugstināta barības vielu koncentrācija vai ekoloģiskās kvalitātes izmaiņas. Turpretī ūdeņi sateces baseina ūdensobjektos pilsētvides un apdzīvoto tuvumā tiek ietekmēti no komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu ieplūdēm, uzrādot paaugstinātu barības vielu līmeni, kas vasaras mēnešos izraisa aļģu ziedēšanu. Turklāt decentralizētas (individuālas) kanalizācijas sistēmas, kurās nav atbilstošu attīrīšanas iekārtu, rada papildus slodzi uz ūdens kvalitāti Gaujas lejtecē. Peipusa ezers un Vertsjervas ezers ir lieli, sekli ezeri ar augstu barības vielu līmeni, kas izraisa eitrofikāciju, tomēr Emajegi upe saglabā labu ekoloģisko stāvokli.

Zivju resursu ieguve notiek gan rūpnieciski, gan rekreācijas nolūkā (pašpatēriņam). Emajegi upe pati par sevi nav nozīmīga ūdenstilpe rūpnieciskai zvejai, lai gan tā ir svarīgs zivju migrācijas maršruts. Turpretī Gaujā situācija ir citāda, kur nēģu zveja tiek veikta rūpnieciskā mērogā saskaņā ar licencētās rūpnieciskās zvejas regulējumu. Šobrīd netiek veikts novērtējums par nēģu vai citu zivju nozvejas ietekmi uz Gaujas ekosistēmu.

Zvejnieki ir tiesīgi piekrastes ūdeņos nozvejotās komerciālās zivis oficiāli izkraut lomu Carnikavā, kas ir apstiprināta zivju izkraušanas vieta. Piekrastes reņģu zvejas ietekme tiek vērtēta attiecībā uz visu Rīgas līča krājumu. Līdz ar to nav iespējams noteikt uzņēmumu vai zivsaimniecības ietekmi uz zivju resursiem tikai projekta teritorijas līmenī. Reņģu krājumi Rīgas līcī novērtēti kā labā stāvoklī.

Zivis Gaujā un Emajegi upē ir svarīgs makšķerēšanas mērķis. Vislielākā nozīme ir lašveidīgo makšķerēšanai Gaujas upē. Lai mazinātu antropogēno slodzi un radītu labvēlīgus apstākļus dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai, zivju krājumu vairošanai un aizsardzībai, kā arī zvejas tūrisma veicināšanai, Ādažu, Saulkrastu un Siguldas novada domes ir izdevušas saistošos noteikumus par licencētu lašveidīgo makšķerēšanu Gaujas upē. Licencētu makšķerēšanu Gaujā organizē Gaujas Ilgtspējīgas attīstības biedrība. Makšķerēšanas tiešās ietekmes novērtējums arī nav veikts. Makšķerēšanu Emajegi (un Igaunijā kopumā) valsts mērogā licencē Vides pārvalde.

Pieredzes apmaiņa Latviā, 03.-06.09.2024. Foto: TAS

Pieredzes apmaiņa Ālandē,
11.-15.05.2025. Foto: TAS

Vēsturiski tādas upes kā Emajegi un Gauja ir **fiziski pārveidotas**, lai apmierinātu cilvēku vajadzības. Emajegi upe, kas ir svarīgs kuģojams ūdensceļš starp Vertsjervas un Peipusa ezeriem, ir padziļināta, bagarēta un notikusi krasta līnijas izmaiņas, lai uzlabotu kuģošanu. Gaujas lejtecē četru polderu (Carnikava, Carnikava-Sala, Ādaži un Eimuru -Mangaļi) un astoņu aizsargdambju izbūve būtiski mainījusi upes dabisko krastu un hidroloģisko režīmu. Lai gan šie pasākumi atbalsta navigāciju un teritoriju aizsardzību pret plūdiem, tie arī ietekmē ekoloģisko līdzsvaru – aktivizē barības vielu apmaiņu, iznīcina bentosa veģetāciju, maina hidroloģiskos režīmus un galu galā samazina bioloģisko daudzveidību.

Atpūtas aktivitātes, īpaši vasarā, rada troksni un traucē vairojošos putnus. Motorlaivu un citu ūdens motociklu izmantošana var traucēt arī zivis un ūdensputnus abos reģionos.

Svarīgākie parametri, ar kuriem klimata pārmaiņas ietekmē projekta teritorijas, ir saistīti ar temperatūru, nokrišņiem un jūras līmeņa paaugstināšanos. Reģionā novērota gaisa temperatūras paaugstināšanās. Gaisa temperatūras paaugstināšanās ietekmē ūdens temperatūru. Šis pieaugums veicina fitoplanktona, īpaši ciānbaktēriju, izplatīšanos, mainot ezera biotas struktūru un palielinot skābekļa deficīta risku.

Lielāks nokrišņu daudzums un biežāki ekstremāli laikapstākļi var izraisīt lielāku plūdu risku, izmaiņas nogulumu transportēšanā un paātrinātu krasta eroziju upes lejtecē. Jūras ūdens līmeņa paaugstināšanās Rīgas līcī var ietekmēt upes grīvu, mainot ūdens līmeni, sāļuma gradientus, zivju un ūdensputnu biotopu izplatību. Šīs izmaiņas var ietekmēt zivju un ūdensputnu dzīvotnes, kā arī cilvēka darbības, piemēram, zvejas un atpūtas iespējas, kā arī ostas darbības.

Klimata pārmaiņu dēļ paredzams, ka ledus segas ilgums un biežums ezeros un upēs samazināsies gan Emajegi, gan Gaujas lejtecē. Īsāki ledus periodi un plānāks ledus var ietekmēt ūdens ekosistēmas, ziemas zvejas aktivitātes un pavasara plūdu laiku. Šīs izmaiņas varētu ietekmēt arī cilvēka darbības, piemēram, atpūtu un transportu uz ledus.

2.3. Ūdens apsaimniekošana esošajās politikas jomās

Gan Emajegī, gan Gaujas lejteci stingri regulē valsts, reģionālās un vietējās politikas sistēmas, kuru mērķis ir saskaņot ekonomisko izmantošanu, kultūras identitāti un ekoloģisko aizsardzību. Valstu politika ir cieši saistīta ar apņemšanos ievērot ES ūdens resursu pārvaldības principus, jo īpaši Ūdens struktūrdirektīvu (2000/60/EK), Plūdu direktīvu (2007/60/EK) un dabas aizsardzības tiesību aktus.

Emajegī upes projekta teritoriju sistēma ir uz ekosistēmu balstīta un funkcionāla pieeja, kas koncentrējas uz ūdens kvalitātes un resursu pārvaldības uzlabošanu, izmantojot koordinētu pārvaldību un zinātniski pamatotus pasākumus.

Gaujas lejteces projekta teritorija atspoguļo stratēģiskās un uz rīcību orientētās plānošanas apvienojumu, uzsverot dabas vērtību ilgtspējīgu izmantošanu tūrismam un atpūtai, kultūras mantojumam, plūdu riska pārvaldībai un pielāgošanās klimata pārmaiņām, kā arī daudzlīmeņu, starpnozaru sadarbību un sabiedrības iesaisti.

Kopīgi pamati, izpratne un iniciatīvas

Neraugoties uz valstu un ģeogrāfiskajām atšķirībām, abiem reģioniem ir ievērojama konceptuāla līdzība savā ūdens resursu politikā. Viņu kopīgos principus var apkopot sešās galvenajās dimensijās:

1. **Integrēta ūdens resursu pārvaldība.** Tas attiecas uz sateces baseina līmeņa pieeju, atzīstot upes un ezerus par hidroloģiski un ekoloģiski savienotām sistēmām. Tā uzsver koordinētu pārvaldību pāri administratīvajām robežām un nozarēm, sasaistot zivsaimniecību, tūrismu, lauksaimniecību un dabas saglabāšanu vienotā sistēmā.
2. **Ilgtspējīga attīstība un interešu līdzsvars.** Abos reģionos vadošais naratīvs ir līdzsvara meklējumi starp ekonomisko vitalitāti un ekoloģisko integritāti. Saimnieciskās darbības, piemēram, zvejniecība, tūrisms un mazapjoma kuģošana, tiek veicinātas tikai tiktāl, ciktāl tās neapdraud ilgtermiņa vides mērķus.
3. **Ekosistēmu un dabā balstīti risinājumi.** Mitrāju atjaunošana, palieņu uzturēšana un veģetācijas buferjoslu izmantošana barības vielu noteces mazināšanai tiek uzskatīti par efektīviem instrumentiem ūdens kvalitātes un ekosistēmas noturības uzlabošanai. “Zaļās infrastruktūras” pieeja – palieņu saglabāšana Gaujas sateces baseinā un mitrāju atjaunošana Emajegī baseinā – ir aktualizējusies kopīga prakse.
4. **Kultūras un sociālā integrācija.** Abas sistēmas uzskata ūdeni ne tikai par biofizikālu resursu, bet arī par identitātes un tradīciju nesēju. Ar ūdeni saistīts mantojums, piemēram, nēģu zveja un postu pludināšana Gaujā vai liellaivu būve Emajegī, ir nepārprotami atzīts par ilgtspējīgas attīstības sastāvdaļu.
5. **Pārrobežu un reģionālā sadarbība.** Abi reģioni piedalās pārrobežu sadarbībā, jo īpaši izmantojot Interreg Igaunijas–Latvijas programmas un tādus projektus kā “*Upju tīkli*”, kas veicina kopīgu monitoringu, ekotūrisma maršrutus un politikas zināšanu apmaiņu.
6. **Sabiedrības līdzdalība un koprade.** Abās teritorijās tiek īstenota līdzdalības pārvaldība: semināri, ieinteresēto pušu sadarbības platformas un vietējie festivāli un svētki kalpo kā sabiedrības iesaistes iespējas.

Šis kopīgās iezīmes norāda, ka abās teritorijās ūdens resursu pārvaldības politikas attīstās no tradicionālajiem “kontroles un regulēšanas” modeļiem uz adaptīvu, līdzdalību un vērtībās balstītu ūdens pārvaldību, kas atbilst jaunākajām ESAO un ES ūdens politikas paradigmām.

Abiem reģioniem ir saskaņota Eiropā bāzēta ūdens resursu pārvaldības filozofija. Tie uztver ūdenstilpes nevis kā izolētas ekosistēmas, bet gan kā integrētas sociāli ekoloģiskas sistēmas, kas ir bioloģiskās daudzveidības, cilvēku iztikas nodrošinājuma un reģionālās identitātes pamatā.

To stratēģiskā līdzība ir redzama ūdens ainavu daudzfunkcionalitātē: ekoloģiskā kvalitāte, kultūras mantojums un ekonomiskā vērtība ir savstarpēji pastiprinoši politikas pilāri. Abās teritorijās tiek izmantota starpnozaru koordinācija, lai pārvaldītu mijiedarbību starp zemes izmantošanu, zivsaimniecību, atpūtu un saglabāšanu.

Turklāt ūdens resursu vērtības atzišanu kultūrā iezīmē ievērojamu vides un kultūras jomu tuvināšanos. Abos gadījumos tradīcijas un rituāli – vai tā būtu nēģu zveja Carnikavā vai liellaivu būve – tiek interpretēti kā kopienas saliedētības un vides apziņas celšanas instrumenti. Šis sociāli ekoloģiskais ūdens rāmis ir pāreja no “resursu apsaimniekošanu” uz “ainavu pārvaldību”.

Abiem reģioniem ir kopīga pārliecība par uz zināšanām balstītu pārvaldību. Zinātniskie dati, ekoloģiskais monitorings un ieinteresēto pušu mācīšanās tieši tiek izmantoti plānošanas procesos, ļaujot pielāgoties klimata mainībai, eitifikācijai un demogrāfiskajām pārmaiņām.

Galvenās atšķirības

Neskatoties uz konceptuālo līdzību, abas projektu teritorijas atšķiras īstenošanas procesos un tajā, uz kā likts uzsvars stratēģijas izstrādē (Tabula 1):

- **Mērogs un institucionalizācija.** Igaunijas pieeja ir plaša baseina mērogā un institucionāli iestrādāta; Latvijas teritorija ir orientēta uz vietu un kopienu.
- **Fokuss uz vidi.** Igaunija tiecas samazināt barības vielas un atjaunot ekosistēmas; Latvijā, Gaujas lejtecē, būtiska ir pretplūdu noturība un ainavu estētiskā apsaimniekošana.
- **Ekonomiskā orientācija.** Emajegi ūdens politika integrē uz resursiem balstītus un uz inovācijām balstītus ekonomikas modeļus, savukārt Gaujas lejteces prioritāte ir tūrisms, saistīts ar kultūras mantojumu, un dzīves kvalitātes nodrošināšana.

Projekta tikšanās, Saulkrasti novads, 25.09.2025. Foto: Āris Ādleris

Tabula 1. Ar ūdeni saistīto politiku salīdzinājums Emajegi un Gaujas lejteces projekta teritorijās

POLITIKAS DIMENSIJA	EMAJEGI (IGAUNIJA)	GAUJAS LEJTECE (LATVIJA)
Stratēģiskā darbības joma	Baseina mēroga integrācija, kas aptver trīs (Vertsjervas, Emajegi un Peipus) lielākās ūdenstilpes un vairākus apgabalus.	Vietējā un reģionālā plānošanas ietvaros uzmanība pievērsta Gaujas lejtecei (Murjāni–jūra).
Politikas pamats	Reģionālie un pašvaldību attīstības plāni, LEADER un zivsaimniecības stratēģijas, Austrumigaunijas upju baseinu apsaimniekošanas plāns.	Attīstības un telpiskās plānošanas dokumenti, dabas parka “Piejūra” apsaimniekošanas plāns, LEADER/VRG stratēģijas, ko atbalsta valsts/reģionālā tūrisma un plūdu politika.
Galvenie mērķi	Ekoloģiskās kvalitātes uzlabošana, eitrofikācijas samazināšana, ilgtspējīgas zivsaimniecības un tūrisma veicināšana, līdzsvara nodrošināšana starp izmantošanu un aizsardzību.	Veicināt ilgtspējīgu attīstību, nodrošinot līdzsvaru starp dažādiem izmantošanas veidiem un aizsargājot dabu; uzlabot tūrisma un atpūtas vērtības, saglabāt kultūras tradīcijas, pārvaldīt plūdu riskus.
Ekoloģiskais stāvoklis	Pārsvarā <i>vidēji vai slikti</i> , pārsvarā barības vielu lielā slodze un eitrofikācija.	Kopumā <i>labi, bet dažus gadus – vidēja kvalitāte</i> ; eitrofikācija galvenokārt skar Rīgas līci, nevis Gaujas lejteci.
Pārvaldība un iestādes	Daudzlīmeņu koordinācija starp ministrijām, novadiem, pašvaldībām un NVO; spēcīga institucionālā bāze.	Pārsvarā vietējā līmeņa pašvaldību pārvaldība; “Jūras zeme” kā vietējā tikla organizācija vada vairākas kopienas iniciatīvas.
Ekonomikas prioritātes	Ilgtspējīga zivsaimniecība, ekonavigācija, tūrisma uzņēmējdarbība, ekosistēmu pakalpojumi.	Dabā balstīts tūrisms un atpūta kopā ar saistīto uzņēmējdarbību, kultūras un festivālu virzīta ekonomika.
Vides aizsardzības pasākumi	Koncentrēšanās uz barības vielu slodzes samazināšanu, notekūdeņu attīrīšanu, biotopu un mitrāju atjaunošanu.	Uzsvars uz palieņu apsaimniekošanu, kāpu un piekrastes aizsardzību un ainavu estētiku.
Kultūras un sociālais fokuss	Mantojums caur iztikas līdzekļiem (makšķerēšana, liellaivu būve, atpūtas aktivitātes).	Mantojums caur tradīcijām un pasākumiem (nēģu svētki, plošnieku prasmes).
Tūrisma politika	Ūdensceļu, ostu un atpūtas tīklu attīstība, kas savieno Emajegi, Vertsjervu, Peipusu un Tartu.	Promenāžu, dabas taku un piekrastes atpūtas zonu izbūve pieejamības uzlabošanai.
Klimats un plūdu pārvaldība	Novērš eitrofikāciju un ūdens līmeņa svārstības; veicina adaptīvu pārvaldību.	Koncentrējas uz krasta eroziju, polderiem un dambjiem kā aizsardzības infrastruktūru.
Sabiedrības līdzdalība	Strukturēti daudznozaru ieinteresēto pušu tīkli un koprades semināri.	Sabiedrības līdzdalība vietējās iniciatīvās, iesaistišanās svētkos, koprades pasākumos.
Uzraudzība un pētniecība	Zinātnes virzīts: spēcīga Tartu Universitātes un Igaunijas Dzīvības zinātņu universitātes iesaiste.	Normatīvie akti un saistītie pētījumi: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, Dabas aizsardzības pārvalde, Pētniecības institūts BIOR.

Kopsavilkumā abas projekta jomas izsaka savstarpēji papildinošas trajektorijas Eiropas ūdenstilpju pārvaldībā. Emajegi sistēma (patiesībā aptverot arī Vertsjervas un Peipusa ezera teritorijas) ir zinātniski institucionālas integrācijas modelis, kas parāda, kā ekosistēmu atjaunošana un reģionālā plānošana var saskaņoties vienotā pārvaldības struktūrā. Turpretī Gaujas lejteces pieeja iemieso cilvēka ekosistēmas pārvaldību, kur pārvaldība izriet no vietējo kopienu pieredzes, tradīcijām un vērtībām. Kopā tie piedāvā Baltijas perspektīvu: ilgtspējība, kas panākta gan ar zinātnes, gan kopienas palīdzību – divējāda apņemšanās, kas atspoguļo mainīgo Eiropas paradigmu “dzīvot ar ūdeni”, nevis tikai to pārvaldīt.

2.4. Sadarbības tīkli

Vispārīgs pārskats

Gan Emajegi, gan Gaujas lejteces reģioni ir iekļauti blīvā sadarbības tīklu tīklojumā, kas apvieno institucionālos, pašvaldību, zinātnes un kopienas dalībniekus. Šie tīkli atspoguļo daudzlīmeņu ūdens resursu pārvaldības modeli, kurā vides pārvaldība vairs nav tikai centrālās iestādes uzdevums, bet gan horizontālu partnerību rezultāts starp reģioniem, pašvaldībām un pilsonisko sabiedrību.

Abās teritorijās sadarbības sistēmām ir divi galvenie mērķi:

1. Pārrobežu vai liela mēroga ūdens resursu sistēmu ilgtspējīgas pārvaldības nodrošināšana un
2. Reģionālās kohēzijas uzlabošana, īstenojot kopīgus projektus tūrisma, kultūras mantojuma saglabāšanas un ekosistēmu aizsardzības jomā.

Lai gan institucionālā ģeometrija atšķiras – Emajegi ir baseina mērogs un Gauja upes neliela daļa – to sadarbības loģika saplūst ar līdzdalības pārvaldību un ES finansētām tīkla programmām.

Sadarbības tīkli Emajegi reģionā

(aptver arī Vertsjervas un Peipusa ezera reģionus)

Emajegi reģions veido daudzslāņainu pārvaldības un sadarbības sistēmu, kas balstīta uz projektiem “Upju tīkli” un “Vertsjerva–Emajegi–Peipsi ūdensceļu attīstība”, ko vada Tartu apriņķa attīstības asociācija un Tartu apriņķa pašvaldību asociācija.

Sadarbības struktūrā ietilpst vairāk nekā 50 dalīborganizācijas no valsts, privātā un bezpeļņas sektora. Tās ir dažādas pašvaldības (Tartu, Elva, Peipsiääre, Kastre, Viljandi, Tõrva) un universitātes (Tartu Universitāte, Igaunijas Dzīvības zinātņu universitāte), vides NVO, mazie tūrisma un zivsaimniecības uzņēmumi un vietējā mantojuma asociācijas.

Pārrobežu dimensija

Emajegi reģiona sadarbība aptver Igaunijas un Latvijas pārrobežu partnerības, jo īpaši izmantojot Interreg projektus, piemēram, “Riverways”, “WaterAct” un “Green Heritage Routes”. Tie veicina ekoloģiskā monitoringa saskaņošanu, tūrisma maršrutu attīstību un kopīgu kultūras zīmolu.

Darbības loģika

Sadarbības tīkls darbojas, izmantojot koprades modeli – seminārus, līdzdalības seminārus un kopīgas datubāzes, kas izstrādātas, lai saskaņotu vietējās iniciatīvas ar baseina mēroga vides mērķiem. Šī pieeja atspoguļo ES “dzīvo laboratoriju” koncepciju, kurā ieinteresētās puses kopīgi definē problēmas, prototipē risinājumus un novērtē rezultātus.

Galvenie mērķi un funkcijas:

- Saskaņot vietējās ekonomikas stratēģijas (zivsaimniecība, atpūta) ar valsts ūdens apsaimniekošanas plāniem.
- Veicināt zināšanu pārnesi starp pētniecības iestādēm un vietējām kopienām.
- Koordinēt kuģojamo ūdensceļu, mazo ostu un tūrisma infrastruktūras uzturēšanu.
- Stiprināt ezera-upes-ezera koridora kopējo zīmolu kā ekotūrisma un kultūras ainavu.

Sadarbības tīkli Gaujas lejteces projekta teritorijā

Šobrīd Gaujas lejtece tiek atzīta par atsevišķu ilgtspējīgas attīstības teritoriju, kas kalpo kā platforma ieinteresēto pušu sadarbībai un kopīga sadarbības modeļa izveidei. Šis ir pirmais gadījums, kad tiek piemērota šāda darbības joma un teritoriālais pārklājums.

Projekta teritorijā, kas aptver lielāko daļu Gaujas lejteces, ir izveidojies sadarbības tīkls vietējās rīcības grupas “Jūras zeme” vadībā, kas apvieno kopienas, pašvaldības un citus partnerus no Ādažiem un Saulkrastiem. Tās darbs ir vērst uz ilgtspējīgas attīstības, tūrisma, lauku dzīvotspējas veicināšanu un jūras piekrastes un iekšzemes teritoriju mijiedarbības sekmēšanu. “Jūras zeme” ir juridiski dibināta kā nevalstiska organizācija ar dalības struktūru, kas apvieno galvenos vietējos ieinteresēto pušu pārstāvjus, pārstāvot dažādas nozares, iestādes un individuālas personas.

Ieinteresēto pušu iesaisti saistībā ar Gaujas apsaimniekošanu koordinē valsts iestādes. Piemēram, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs kā upju baseinu apsaimniekošanas kompetentā institūcija ir izveidojis “Gaujas konsultatīvo padomi”, kas sanāk, lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar Gaujas baseina apsaimniekošanas plānošanu un īstenošanu. Tā ir tematiska sadarbība, kuras mērķis ir nodrošināt ūdens laba ekoloģiskā stāvokļa sasniegšanu.

Tūrisma nozarē sadarbojas vairāki publiskie un privātie dalībnieki, īpaši Gaujas upes vidus daļā. Viens no piemēriem ir tūrisma zīmols un platforma “Enter Gauja”, kas darbojas kā tūrisma klasteris, kas orientēts uz Gaujas Nacionālā parka teritoriju. Klastera mērķis ir pozicionēt teritoriju kā konkurētspējīgāko tūrisma galamērķi Latvijā ārpus Rīgas, piedāvājot kvalitatīvus un daudzveidīgus tūrisma produktus. Tās piedāvājums ir rūpīgi segmentēts gan vietējiem, gan starptautiskajiem tirgiem visa gada garumā, izceļot dabas atraktivitāti, āra aktivitātes, kultūras mantojumu un vēsturiski nozīmīgas vietas.

Pārrobežu un reģionālie savienojumi

Projekta teritorija – Gaujas lejtece – ir iesaistīta vairākos pārrobežu un starpvalstu projektos, iesaistot dažādas organizācijas, tostarp plānošanas reģionus, pašvaldības, valsts iestādes un nevalstiskās organizācijas. Šie projekti ir risinājuši dažādas problēmas, tostarp kopīgu ūdens un piekrastes teritoriju pārvaldību, jaunu tūrisma produktu izstrādi un kultūras mantojuma saglabāšanu.

Vietējās rīcības grupas “Jūras zeme” koordinētais Gaujas lejteces tīkls un vietējās rīcības grupas “Tartu apriņķa attīstības asociācija” koordinētais Emajegi upes tīkls ir nostiprinājis sadarbību projekta “Upju tīkli” ietvaros. Šī sadarbība, kurai ir projekta raksturs, var pārvērsties par pastāvīgu partnerību atkarībā no abpusējām interesēm un nākotnes iespējām. Galvenā uzmanība tiek pievērsta izaicinājumiem un labākās prakses apmaiņai ūdens tūrisma pārvaldībā, kultūras mantojumā, plūdu riska pārvaldībā, kā arī vides un dabas aizsardzībā.

2.5. Iespējas un izaicinājumi

Projekta teritoriju stiprās puses

Abās teritorijās ir savstarpēji saistītas ūdens un sauszemes sistēmas, kas atbalsta bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu savienojamību. Viņu spēcīgā kultūrvēsturiskā piesaiste ezeriem, upēm un piekrastēm - ar makšķerēšanu, laivošanu un festivāliem - veicina reģionālo identitāti un motivē pārvaldību. Vietējās tradīcijas, tostarp nēgu zveja Gaujā un upju resursos balstīta iztikas iegūšana Emajegī upē, stiprina kultūras vērtību turpināšanos un kopienas iesaisti. Daudzfunkcionāla sadarbība starp pašvaldībām, NVO, uzņēmējiem, vietējām kopienām, valsts iestādēm un universitātēm nodrošina līdzdalības pieeju ūdens apsaimniekošanai. Politikas pamatnostādņu mērķis ir saskaņot vides aizsardzību ar ekonomisko izmantošanu, atzīstot ūdenstilpes gan par ekoloģiskām vērtībām, gan attīstības iespējām.

Atšķirīgās dabas un kultūras ainavas abās teritorijās piedāvā ievērojamu ekotūrisma potenciālu, apvienojot atpūtu, izglītību un mantojuma interpretāciju, savukārt politikas pamatnostādnes cenšas līdzsvarot ekoloģisko aizsardzību ar ekonomisko izmantošanu. Uz zināšanām balstīta vadība, ko atbalsta zinātniskā pieredze no tādām institūcijām kā Tartu Universitāte, LVĢMC, DAP un BIOR, nodrošina uzraudzību, uz datiem balstītu plānošanu un adaptīvu pārvaldību.

Pieredzes apmaiņa Ālandē, 11.-15.05.2025. Foto: TAS

Tabula 2. Kopīgās stiprās puses

KOPĪGS	EMAJĒGI	GAUJA
Savstarpēji savienotas ūdens un ainavas sistēmas – abas teritorijas pārstāv unikālus ūdens un sauszemes tīklus (ezera, upes, ezera un upes–piekrastes sistēmas), kas dabiski atbalsta dabas vērtības un ekosistēmu savienojamību.	Teritorija ir dabiski ļoti daudzveidīga un bagāta ar sugām, Emajegi upe ir viena no zivīm bagātākajām upēm Igaunijā.	Teritorija veido nacionāli nozīmīgu ainavu, augstu piekrastes un upju biotopu ekoloģisko vērtību, migrējošo nēgu un lašveidīgo populāciju un apdraudētās putnu sugas.
Spēcīga reģionālā identitāte, kas saistīta ar ūdeni – kultūrvēsturiskā pieķeršanās ezeriem, upēm un piekrastei (zveja, makšķerēšana, laivošana, festivāli) nodrošina kopīgu vietas izjūtu un motivāciju apsaimniekošanai.	Bagāta kultūrvēsture un vēsturiskais mantojums, ir gan pilsētvide, gan lauku vide (dažādas kultūras, stāsti, apskates vietas, liellaivu būve utt.).	Spēcīga vietējā zivsaimniecības kultūra un mantojums, ar tradicionālajām prasmēm, kas saglabātas piekrastes un nēgu zvejā. Ilggadēji kopienas svētki, piemēram, Gauja, Nēgu un Zvejnieku svētki.
Spēcīgs ekotūrisma potenciāls – abās teritorijās ir atšķirīgas dabas un kultūras ainavas, kas ir pievilcīgas ilgtspējīgam tūrismam, apvienojot atpūtu, izglītību un mantojuma interpretāciju.	Infrastruktūra ir konsekventi attīstīta, radītas vairākas jaunas iespējas (ostas u.c.). Piedāvātie (tūrisma) pakalpojumi ir dažādi (makšķerēšana, laivošana, medības, laivu braucieni, dabas braucieni utt.).	Attīstīta pilsētas infrastruktūra, kas pakāpeniski tiek uzlabota. Ādažu dambis kā resurss, iecienīta pastaigu vieta iedzīvotāju atpūtai. Lielo uzņēmumu klātbūtne nodrošina iespējas attīstīt kooperatīvo tūrisma un izklaides pakalpojumus.
Aktīva daudzpusēja sadarbība – pašvaldības, NVO, uzņēmēji, vietējās kopienas, valsts iestādes un universitātes dažādos veidos tiek iesaistītas ūdens apsaimniekošanā, demonstrējot līdzdalības pārvaldības pieeju.	Aktīvi tīkli un līderi reģionā.	Aktīvs vietējās sadarbības tīkls, iesaistot vietējos uzņēmējus, pašvaldības, NVO un kopienas. Sadarbība, ko virza definēti uzdevumi/pienākumi.

Izaicinājumi projekta teritorijās

Abas projekta teritorijas saskaras ar barības vielu (biogēnu) palielinātu noteci un ūdens kvalitātes pasliktināšanos lauksaimniecības radītā piesārņojuma un apdzīvoto vietu novadīto notekūdeņu dēļ (galvenokārt skar Gauju Latvijā un Emajegi savienotos ezerus Igaunijā), kas izraisa aļģu ziedēšanu un ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanos.

Publisku piekļuvi upju krastiem un iekšējiem ūdeņiem bieži ierobežo privātīpašums un neatbilstoša infrastruktūra. Pieaugošais tūrisma un atpūtas spiediens, piemēram, laivošana, peldēšanās un festivāli, netiek saskaņots ar pietiekamu atkritumu apsaimniekošanu vai apmeklētāju uzvedības uzraudzību.

Papildu problēmas ietver trūkumus tūrisma un atpūtas infrastruktūrā. Klimata pārmaiņu ietekme uz hidroloģiju un ekosistēmu stabilitāti ir jauna aktualizējusies problēma, ko atzīst ieinteresētās puses. Nepilnīgs monitorings un situācijas novērtēšanas dati, kā arī iesaistīto pušu koordinācijas un vadības nepilnības kavē efektīvu attīstību un pārvaldību.

Tabula 3. Kopīgas problēmas

KOPIĢS	EMAJĒGI	GAUJA
<p>Eitrofikācija un ūdens kvalitāte – abi reģioni saskaras ar barības vielu ie-nesi no lauksaimniecības un apdzīvotām vietām, kas izraisa aļģu ziedēšanu un ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanos.</p>	<p>Lielā mērā tiek skarti ar Emajēgi savienotos ezerus, un pati Emajēgi saglabā labāku ekoloģisko stāvokli.</p>	<p>Eitrofikācija ir ilgstoša un pastāvīga vides problēma, kas skar gan saldūdeņus, gan Baltijas jūru.</p>
<p>Klimata pārmaiņu ietekme - skaidri attiecas uz mainīgajiem temperatūras un nokrišņu režīmiem, kas ietekmē hidroloģiju, ledus segumu un ekosistēmas stabilitāti.</p>	<p>Klimata pārmaiņas ietekmē projekta teritoriju, kas saistīta ar temperatūras paaugstināšanos ūdens ekosistēmās. Klimata izraisīta sezonālitate nosaka darbības ierobežojumus; ierobežotas sezonas apgrūtina rentablu saimniecisko darbību.</p>	<p>Gaujas palīene saskaras ar plūdiem, eroziju un klimata ietekmi, ar ierobežotu riska izpratni un nekontrolētu krastmalas attīstību, kas apdraud ainavas un ekosistēmas.</p>
<p>Tūrisma un atpūtas spiediens – abos reģionos pieaug atpūtas izmantošana (laivošana, peldēšanās, festivāli), bieži vien bez atbilstošas atkritumu apsaimniekošanas vai apmeklētāju kontroles kapacitātes.</p>	<p>Pieaugošais tūristu skaits ir radījis spiedienu uz dabu un atbalsta infrastruktūru, piemēram, atkritumu un notekūdeņu apsaimniekošana ir nepietiekama.</p>	<p>Ģeogrāfiskais novietojums (netālu no Rīgas) ir radījis lielāku resursu slodzi, nekā ilgstoši dzīvojošie un patstāvīgi dzīvojošie iedzīvotāji vēlētos Baltijas jūras piekrastē nav izveidota oficiāla peldvieta, kā arī nav izveidotas oficiālas iekšzemes peldvietas, lai nodrošinātu drošu atpūtu ūdeņu tuvumā.</p>
<p>Ierobežota ūdens teritoriju pieejamība – publisku piekļuvi upju krastiem un iekšējiem ūdeņiem ierobežo privātais zemes īpašums un neatbilstoša infrastruktūra.</p>	<p>Piekļuvi galvenokārt ierobežo piekrastes niedres un krūmi. Infrastruktūra, tostarp pludmales, joprojām ir jāattīsta, dažviet nav infrastruktūra (osta, ēdināšana, izmitināšana utt.) nav vērsta uz sadarbību.</p>	<p>Ierobežota piekļuve Gaujas un Rīgas līča piekrastei neskaidru piekļuves tiesību dēļ: dažādas zīmes, kas izvietotas pie privātīpašumiem, mulsina par atpūtas teritoriju pieejamību.</p>
<p>Trūkumi tūrisma un atpūtas pakalpojumos un infrastruktūrā.</p>	<p>Neskatoties uz attīstību, dažviet trūkst pakalpojumu (kas paredzēti tūristiem), pārklājums nav vienmērīgs, ir teritorijas, kur pakalpojumu praktiski nav (starp Vertsjervas ezeru un Tartu, Emajēgi upes lejtecē).</p>	<p>Ierobežota tūrisma un atpūtas infrastruktūra (piemēram, laivu piestātnes, pievedceļi), traucēta vietējā piekļuve gar Gauju, oficiālo peldvietu trūkums un darbaspēka trūkums kavē kvalitatīvus pakalpojumus.</p>

<p>Koordinācijas un vadības jautājumi - vairākiem dalībniekiem trūkst skaidru vienošanos par attīstību, mārketingu un zīmolu; Būtu jāpastiprina vadošā loma ieinteresēto pušu koordinācijā.</p>	<p>Ir daudz dažādu pušu, starp kurām nav skaidras vienošanās par attīstības aktivitātēm, tostarp nav vienota visaptveroša mārketinga (zīmols(-i) starptautiskā nozīmē utt.), un informācija par pakalpojumiem nav viegli pieejama.</p> <p>Nav vizuālās identitātes un kopīga zīmola.</p>	<p>Vāja līdzšinējā līderība sadarbības un aktivitāšu koordinēšanā, sadarbība starp pašvaldībām un ideju/iniciatīvu autoriem.</p> <p>Nav vizuālās identitātes un kopīga zīmola.</p>
<p>Nepietiekams monitoringa un novērtējuma pārklājums – konkrētās vietas dati, ietekmes novērtējumi un ilgtermiņa uzskaitē, kas nepieciešama ūdens resursu ilgtspējīgai izmantošanai, ir nepilnīgi.</p>	<p>Šajā jomā ir datu trūkums ilgtermiņa uzraudzībā un saskaņotu rādītāju trūkums.</p>	<p>Tūrisma, atpūtas aktivitāšu, pretplūdu aizsardzības būvju ekoloģiskā ietekme nav novērtēta.</p>

Projekta uzsākšanas seminārs Emajōgi Barge Zālē, 19.03.2024. Foto: TAS

2.6. Secinājumi

Stratēģijas seminārs Ādažos, Latvija,
19.11.2025. Foto: TAS

ierobežotu sabiedrības piekļuvi ūdens zonām **un pieaugošo spiedienu no atpūtas izmantošanas**, kas bieži pārsniedz atkritumu apsaimniekošanu un apmeklētāju uzraudzības spējas.

Pārvaldības izaicinājumi izriet no esošās daudzlīmeņu un daudznozaru koordinācijas, taču **bez skaidras vienošanās** par lomām un pienākumiem. Tāpat trūkst datu tūristu plūsmu uzraudzībai un turpmāko aktivitāšu plānošanai.

Stratēģijas sekmīga īstenošana būs atkarīga no vienošanās par ilgtspējīgu koordinācijas modeli gan Igaunijā, gan Latvijā, atraisot visu to unikālā dabas un kultūras mantojuma potenciālu un nodrošinot, ka attīstība ir ekoloģiski droša un sociāli ilgtspējīga reģiona ilgtermiņa labā.

Šīs kopīgās stratēģijas un rīcības plāna Emajegi un Gaujas upēm mērķis ir veicināt ilgtspējīgu sociālekonomisko attīstību, saskaņojot ekonomisko potenciālu ar vides aizsardzību. Analīze atklāj ievērojamu līdzību Emajegi reģiona un Gaujas lejteces ūdens apsaimniekošanas filozofijās, kas sakņojas integrētas ūdens resursu pārvaldības principos un apņemšanās līdzsvartot ekonomisko dzīvotspēju ar ekoloģisko integritāti.

Abiem reģioniem ir kopīgas galvenās stiprās puses, kas nodrošina platformu kopīgai stratēģijai. Tie ietver savstarpēji savienotas ūdens un sauszemes sistēmas, kas atbalsta bioloģisko daudzveidību, spēcīgu reģionālo identitāti, ko stiprina kultūras mantojums, un spēcīgu ekotūrisma potenciālu. Šo potenciālu aktīvi atbalsta daudzpusēju sadarbības tīklu kopīgas darbības un centieni.

Tomēr šīs iespējas mazina kopīgas, sistēmiskas problēmas. Vides ziņā ūdenstilpes saskaras ar eitrofikāciju (biežāk sastopama Gaujā) un ūdens kvalitātes pasliktināšanos **barības vielu ieneses dēļ no lauksaimniecības** un apdzīvoto vietu noteces. To pastiprina jaunā **klīmata pārmaiņu** ietekme, kas ietekmē hidroloģiju, ledus segu un ekosistēmu stabilitāti.

Attīstības centienus vēl vairāk kavē jautājumi par

3

STRATĒGIJA UN RĪCĪBAS PLĀNS

3.1. Vīzija 2040

Emajegi un Gaujas lejtece ir atpazīstami reģioni, kas labi pazīstami ar savu ilgtspējīgu tūrisma un atpūtas praksi, kur apvieno unikālas dabas un kultūras vērtības.

Reģionos ir pieejami un funkcionējoši ūdensceļi un krastmalas, kas nodrošina rūpīgu dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, vienlaikus aktīvi aizsargājot vidi.

3.2. Mērķi un rīcības

1. Pieejams un funkcionējošs ūdensceļu tīkls un infrastruktūra

- Abos reģionos – Emajegi un Gaujā ir saskaņoti, droši un pieejami ūdensceļi. Funkcionējoša infrastruktūra, tostarp pietauvošanās iespējas, piestātnes, nobrauktuves un atpūtas vietas, ir izveidota, lai atbalstītu ilgtspējīgu laivošanu, atpūtu, zveju, makšķerēšanu un vietējo mobilitāti.

2. Saglabāta vide un augsta vides izpratne

- Reģionu vides stāvoklis uzlabojas, līdzsvarojot dabas aizsardzību un saimniecisko darbību. Centieni ir vērsti uz ūdens kvalitātes uzlabošanu, zivju krājumu atjaunošanu, upju krastu aizsardzību un aktīvu iedzīvotāju un apmeklētāju vides izglītības un izpratnes veicināšanu.

3. Godāts kultūras mantojums

- Unikālais kultūrvēsturiskais mantojums, kas saistīts ar ūdensresursiem, tiek novērtēts, parādīts un integrēts tūrisma pakalpojumos, vietējās pārtikas tradīcijās, izglītības programmās un kopienas dzīvē, stiprinot vietējo identitāti.

4. Atpazīstams ilgtspējīga tūrisma galamērķis

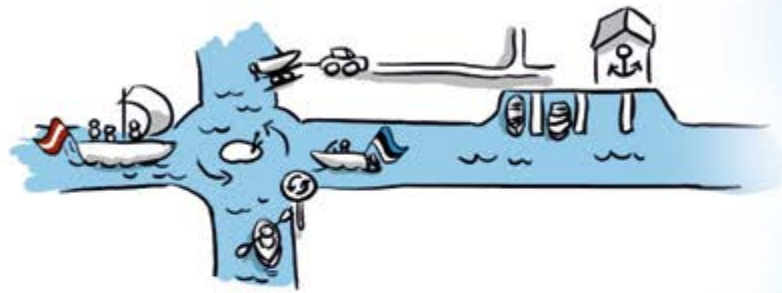
- Abi reģioni ir attīstīti kā atpazīstams ilgtspējīga tūrisma galamērķis. Reģioni piedāvā daudzveidīgus, augstas kvalitātes pakalpojumus un autentisku pieredzi, kuras pamatā ir to atšķirīgās dabas un kultūras vērtības.

5. Stipra sadarbība un kopienas iesaiste

- Reģionu attīstību virza spēcīgs, plašs sadarbības tīkls, kurā iesaistītas pašvaldības, uzņēmēji un viedas vietējās kopienas. Šī sadarbība nodrošina koordinētu plānošanu, ilgtspējīgu resursu pārvaldību un aktīvu kopienu līdzdalību.

7 Pieejams un funkcionējošs ūdensceļu tīkls un infrastruktūra

Abos reģionos – Emajegi un Gaujā ir saskaņoti, droši un pieejami ūdensceļi. Funkcionējoša infrastruktūra, tostarp pietauvošanās iespējas, piestātnes, nobrauktuves un atpūtas vietas, ir izveidota, lai atbalstītu ilgtspējīgu laivošanu, atpūtu, zveju, makšķerēšanu un vietējo mobilitāti.

2 Saglabāta vide un augsta vides izpratne

Reģionu vides stāvoklis uzlabojas, līdzsvarojot dabas aizsardzību un saimniecisko darbību. Centieni ir vērsti uz ūdens kvalitātes uzlabošanu, zivju krājumu atjaunošanu, upju krastu aizsardzību un aktīvu iedzīvotāju un apmeklētāju vides izglītības un izpratnes veicināšanu.

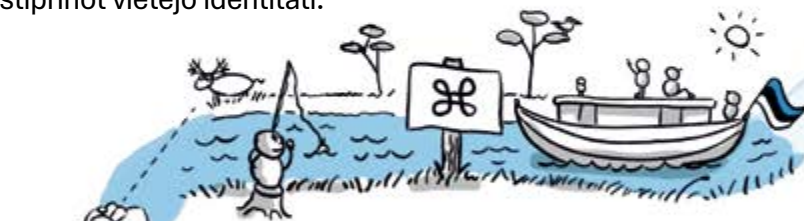
Vizija 2040

Emajegi un Gaujas lejtece ir atpazīstami reģioni, kas labi pazīstami ar savu ilgtspējīgu tūrisma un atpūtas praksi, kur apvieno unikālas dabas un kultūras vērtības.

Reģionos ir pieejami un funkcionējoši ūdensceļi un krastmalas, kas nodrošina rūpīgu dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, vienlaikus aktīvi aizsargājot vidi.

3 Godāts kultūras mantojums

Unikālais kultūrvēsturiskais mantojums, kas saistīts ar ūdensresursiem, tiek novērtēts, parādīts un integrēts tūrisma pakalpojumos, vietējās pārtikas tradīcijās, izglītības programmās un kopienas dzīvē, stiprinot vietējo identitāti.

5 Stipra sadarbība un kopienas iesaiste

Reģionu attīstību virza spēcīgs, plašs sadarbības tīkls, kurā iesaistītas pašvaldības, uzņēmēji un viedas vietējās kopienas. Šī sadarbība nodrošina koordinētu plānošanu, ilgtspējīgu resursu pārvaldību un aktīvu kopienu līdzdalību.

3.2.1. Pieejams un funkcionējošs ūdensceļu tīkls un infrastruktūra

3.2.1.1. Rīcības Latvijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
1.1.	Atpūtas vietu izveide Gaujas lejteces krastos, t.sk. iztecēs, vecajās upēs, pietekās un Rīgas jūras līča piekrastē	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> • Marķētas un atpazīstamas telts, ugunsкура un atpūtas vietas, makšķerēšanas vietas, informatīvie stendi ar vietu izmantošanas noteikumiem • Drošas peldvietas – gan ūdens kvalitātes, gan peldēšanās uzraudzība (Vecgaujā, Vējupē, Dzirnupē) 	Pašvaldības, uzņēmēji, NVO, vietējās kopienas
1.2.	Vienota apsaimniekošanas plāna izstrāde un īstenošana upju ūdeņu ilgtspējīgai apsaimniekošanai	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> • Sakopti ūdensmalu krasti • Attiecīgie labiekārtošanas darbi, kas veikti, lai izveidotu un uzturētu atpūtas vietas 	Pašvaldības, plānošanas reģioni
1.3.	Kuģošanas un kuģošanas infrastruktūras attīstība	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> • Gauja ir kuģojama (bojas u.c.) • Jaunas un rekonstruētas laivu piestātnes • Laivu nobrauktuve Gaujas grīvas teritorijā • Pie upes ir ierīkoti piekļuves punkti gan ūdens transportam, gan citiem transportlīdzekļiem 	Pašvaldības, NVO, iedzīvotāju kopienas
1.4.	Mikromobilitātes infrastruktūras izstrāde un izveide	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> • Promenādes gar Gaujas-Daugavas kanālu (Baltezera kanāls) • Gaujas promenāde no Dzelzceļa tilta līdz Ādažiem • Attīstīti gājēju un velosipēdu ceļi gar Gaujas krastiem • Uzlabots autoceļš gar Gaujas labo krastu (vecais Rīga-St. Pēterburgas ceļš) 	Pašvaldība
1.5.	Tauvas joslas noteikumu izpratne un ieviešana	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> • Informatīvie materiāli, tostarp stendi, par tauvas ceļa stāvokli • Organizētas tikšanās ar ieinteresētajām pusēm 	Pašvaldība, piegulošo teritoriju zemes īpašnieki, NVO

3.2.1.2. Rīcības Igaunijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMĀSIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
1.1.	Investīciju plānošana un pārvaldība reģionā	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Pašreizējie investīciju plāni pašreizējā Vörtsjärke-Emajõgi-Peipus attīstības projekta ietvaros ir īstenoti 	TOL, tikla partneri
1.2.	Infrastruktūras un atbalsta pakalpojumu kartēšana reģionā, investīciju plāna sagatavošana	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Detalizēts pārskats par esošajām un iespējamām nobrauktuvēm, pietauvošanās vietām, kuģu apkopes vietām, laivu nomu utt. Sagatavoti jauni investīciju projekti un iesniegti pieteikumi 	TOL, tikla partneri
1.3.	Teritorijas kartes lietojumprogrammas izveide un tālāka izstrāde, sasaistot to ar esošajām platformām	Reģionālais	<ul style="list-style-type: none"> Lietojama lietojumprogramma, kas sastāv no būtiskas informācijas par nobrauktuvēm, vēsturiskām vietām, ūdensceļiem, pārgājienu takām utt. 	TOL, tikla partneri
1.4.	Izstrādāt koncepciju ūdensceļu marķēšanai, tostarp stratēģiju drošai un videi draudzīgai ūdens satiksmei	Reģionālais	<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešamie sagatavošanas darbi (projekti, atļaujas u.c.) Stratēģija drošai un videi draudzīgai ūdens satiksmei 	TOL, tikla partneri
1.5.	Ūdensceļu marķēšana, ūdens-tīrīšanas kuģojamības uzlabošana un ziemas taku marķēšana	Reģionālais	<ul style="list-style-type: none"> Informatīvie stendi, zīmes (ātruma ierobežojumi u.c.) Bagarēšana, ja nepieciešams Koku stumbri u.c. izņemti no ūdens Izmantojamas ziemas takas Emajõe-Suursoo Ziemas taku pazīmes 	TOL, tikla partneri, t.sk. Luunjas pašvaldība un Emajõe-Suursoo centrs
1.6.	Ar ūdensceļiem saistītās infrastruktūras būvniecība un modernizācija, pamatojoties uz investīciju plānu	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Ostas, slipi, degvielas uzpildes stacijas, notekūdeņu izvešanas vietas, autostāvvietas, atpūtas vietas un tualetes, elektrība, atkritumu apsaimniekošana, pludmales u.c. Izmēģinājuma pasākumi Vörtsjärke-Emajõgi-Peipus attīstības projekta ietvaros – atkritumu kuģis, upes apsardze, glābšanas dienests 	TOL, pašvaldības

3.2.1.3. Kopīgās rīcības

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
1.1.	Karšu lietojum-programmas izveide un tālāka attīstība reģioniem, saites uz esošajām platformām	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Lietojama lietojum-programma, kas sastāv no būtiskas informācijas par nobrauktuvēm/ slipiem, vēsturiskām vietām, ūdensceļiem, pārgājienu takām utt.	TOL, TAS, Jūras Zeme ³ , Igaunijas un Latvijas pašvaldības

³Vēlāk jauna koordinējošā organizācija (aprakstīta 4.1. nodaļā).

Pieredzes apmaiņa Latviā, 03.-06.09.2024. Foto: TAS

3.2.2. Saglabāta vide un augsta vides izpratne

3.2.2.1. Rīcības Latvijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
2.1.	Vienotas un ilgtspējīgas ūdeņu apsaimniekošanas nodrošināšana	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> Kopīgais rīcības plāns Gaujas lejteces ūdeņu apsaimniekošanai Koordinēta ūdens apsaimniekošanas pasākumu īstenošana vietējā līmenī 	Pašvaldība, NVO, uzņēmēji, iedzīvotāji
2.2.	Dabas aizsardzības pasākumu īstenošanas veicināšana	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> Ar vietējās kopienas un tūristu līdzdalību ieviesti dabas aizsardzības pasākumi saskaņā ar dabas parka "Piejūra" apsaimniekošanas plānu Nodrošināta dabas aizsardzība, kā arī iedzīvotāju iespēja izmantot zaļo teritoriju struktūru 	Iedzīvotāji, NVO, uzņēmēji
2.3.	Dabas un vides izziņošu pasākumu organizēšana	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Izzinoši pasākumi, kas izskaidro dabas un vides procesus un vērtības Informatīvi materiāli par dabas un ūdens ekosistēmas vērtībām Gaujas lejtecē 	Tūrisma asociācijas, NVO, iedzīvotāji
2.4.	Zivju resursu atjaunošana un palielināšana	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Sabiedriskās aktivitātes zivju resursu saglabāšanas jautājumos Zivju resursu aizsardzības pasākumi – šķēršļu likvidēšana, biotopu atjaunošana 	NVO, iedzīvotāji, makšķernieki
2.5.	Klimata pārmaiņu ietekmes novērtēšana un mazināšana	Vietējā, reģionālā, valsts	<ul style="list-style-type: none"> Gaujas krastu erozijas un gultņu dinamikas monitorings Plāns pavasara, lietus ūdens plūdu un vētras riska zonu ietekmes mazināšanai Krasta erozijas izmaiņu ilgtermiņa ietekmes novērtējums būvniecības un infrastruktūras attīstībā Jaunu inovatīvu dabā balstītu risinājumu ieviešana klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanai (grāvju daudzfunkcionalitāte – gan ūdens uzkrāšana, gan iespēja audzēt mitrumu mīlošus augus) 	Pašvaldība, Valsts vides dienests, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

3.2.2.2. Rīcības Igaunijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIEŠIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
2.1.	<p>Uzsākt sadarbību ar zinātnes un vides institūcijām, lai veicinātu izpratni par reģiona vides stāvokli, t.sk. sadarbību ar starptautiskām vides un dabas asociācijām</p> <p>lerobežojumu un pienākumu pārskatīšana, attiecīgās informācijas apkopošana</p>	Reģionālā, nacionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> • Semināri, kas iepazīstina ar vides pētījumiem • Nepieciešamo izmēģinājuma pasākumu noteikšana (galveno uzmanību pievēršot Vertsjervas, Emajegi un Peipusas vides stāvoklim, eitrofikācijai un zivju krājumu saglabāšanai) • Priekšlikumi valsts un pašvaldību likumdošanai, zvejas regulēšanai u.c. 	TAS, iestādes
2.2.	Izmēģinājuma pasākumu īstenošana vides stāvokļa uzlabošanai	Vietējā, reģionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> • Sadarbībā ar pētniecības institūcijām ir izstrādāti pilotpasākumi vides stāvokļa uzlabošanai (piemēram, niedru izmantošana, dabisko biotopu saglabāšana, zaļā degvielas uzpilde utt.) 	TAS, tīkla partneri
2.3.	Brīvprātīgo dienu organizēšana reģionā (atkritumu un kritušo koku tīrīšana, pietauvošanās iekārtu remonts)	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> • Visā reģionā ir organizētas brīvprātīgo dienas 	TAS, tīkla partneri
2.4.	Dabas un vides izglītības veicināšana sadarbībā ar skolām un bērnudārzniem	Vietējā, reģionālā, valsts	<ul style="list-style-type: none"> • Skolās un bērnudārzos ir ieviestas dažādas vides izglītības programmas (jaunas un esošas) 	NVO (piemēram, Peipusa sadarbības centrs, Igaunijas Dzīvības zinātņu universitāte u.c.)
2.5.	Peldošas dabas mācību klases būvniecība	Reģionālais	<ul style="list-style-type: none"> • Izbūvēta peldoša klase (kuģa "Vanemuine" atjaunošana) 	NVO Emajõe Lodjaselts
2.6.	Informatīvo kampaņu organizēšana atbilstoši mārketinga plānam	Vietējā, reģionālā, valsts	<ul style="list-style-type: none"> • Vides kultūras un izpratnes attīstība ilgtermiņā • Komunikācijas un mārketinga pasākumi sabiedrības informētības veicināšanai 	TAS, TOL, SATT

3.2.2.3. Kopīgās rīcības

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREZAMAISIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
2.1.	Sadarbības modeļa izveide ar pētniecības un vides iestādēm, lai palielinātu izpratni par teritorijas vides stāvokli (zivju saglabāšana, zivsaimniecības pētniecība)	Starp- tautisks	<ul style="list-style-type: none"> Kopīgi semināri Sadarbība valsts un pašvaldību likumdošanas, zvejniecības regulējuma u.c. priekšlikumu sagatavošanā 	TAS, Jūras Zeme
2.2.	Īstenot izmēģinājuma pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot vides apstākļus	Starp- tautisks	<ul style="list-style-type: none"> Īstenotās pilotaktivitātes (sk. 3.2.6. nodaļu) 	TAS, Jūras Zeme, tīkla partneri, pašvaldības, NVO, iedzīvotāji
2.3.	Dabas un vides izglītības veicināšana sadarbībā ar skolām un bērnudārziem	Starp- tautisks	<ul style="list-style-type: none"> Jaunas vides programmas skolām un bērnudārziem Kopīgi semināri Sabiedrības informētības palielināšana 	TAS, Jūras Zeme, NVO (vides), akadēmiskās institūcijas
	Kopīgu izglītības programmu īstenošana skolēniem (kā izmantot un apstrādāt upes utt.), sadarbība ar akadēmiskajām aprindām			

Carnikavas pietātnes svētki, 06.09.2025. Foto: Ineta Freimane

3.2.3. Godāts kultūras mantojums

3.2.3.1. Rīcības Latvijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIEŠIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
3.1.	Zvejnieka aroda veicināšana	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> • Informatīvie materiāli • Interaktīvie stendi • Neformāli izglītojoši pasākumi jauniešiem 	Pašvaldība, tūrisma NVO, uzņēmēji, iedzīvotāji
3.2.	Kultūrvēsturisko vērtību un objektu identificēšana un attīstīšana	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinātas kultūrvēsturiskās vērtības • Jauno/papildu objektu saraksts • Jauni kultūrvēsturiskie apskates objekti 	Pašvaldība, uzņēmēji, kultūras mantojuma pārvalde, muzeji
3.3.	Kultūras pasākumu organizēšana kultūrvēsturiskā mantojuma un mūsdienu tradīciju saglabāšanai	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> • Nēģu svētku tradīcijas turpinātas • Gaujas svētki Ādažos • Piestātnes svētki Carnikavā kā patstāvīga tradīcija • Citi ierosinātie kultūras pasākumi, kas saistīti ar teritoriju 	Pašvaldība, NVO, uzņēmēji, iedzīvotāji
3.4.	Kultūrvēsturisko izziņas un iesaistes pasākumu organizēšana	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> • Pasākumi par kultūrvēsturiskā mantojuma vērtībām un to saglabāšanu, iesaistot plašāku sabiedrību 	Pašvaldība, NVO, uzņēmēji, iedzīvotāji, apmeklētāji
3.5.	Kuģniecības un laivošanas kultūras mantojuma saglabāšana un popularizēšana	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> • Atjaunotas koka laivu būvēšanas prasmes • Vidzemes piekrastes brīgu kultūras mantojuma izpēte un saglabāšana • Reklamēta Gaujas plostnieku ekspozīcija • Plostošanas iekļaušana tūrisma produktos 	NVO, uzņēmēji, pašvaldība

3.2.3.2. Rīcības Igaunijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIE REZULTĀTI	IESAISTĪTĀS PUSES
3.1.	Reģiona ūdensceļu vēsturiskā izpēte (kuģniecība, ziemas maršruti, zvejnieku pasakas, seno upju nosaukumi, leģendas un tradīcijas u.c.)	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Vēsturiskā mantojuma apkopošana galvenajās jomās, radot ieguldījumu aktivitātēm, pasākumiem un mārketingam 	TAS, Emajegi, Vörtsjärvi un Peipus kopienas
3.2.	Pasākumu organizēšana, lai iepazīstinātu un popularizētu vēsturisko un kultūras mantojumu, tostarp Tartu apriņķa pārtikas mantojumu	Vietējā, reģionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> Darbnīcas, Oktoberfest, Lodjakoda un citi pasākumi, pārgājieni, iekšējo ūdeņu festivāls, degustācijas ekskursijas kopā ar upju kružiem, kino liellaivā 	TAS
3.3.	Aktivitātes, kas saistītas ar vēsturiskā mantojuma (TV seriālu) izstādi, āra (interaktīvām) izstādēm, tīmekļa vietni, podkāstiem, grāmatām utt.	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Komunikācijas pasākumi, kas vērsti uz sabiedrības iepazīstināšanu ar reģiona vēsturisko mantojumu 	TAS, TOL, SATT
3.4.	Audiogids (EST, ENG, LAT)	Reģionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> Reģiona stāsti (piemēram, tematiskās grāmatas) un to stāstījumu un kopsavilkumu izmantošana uz laivām un kuģiem 	TAS

Arabella laiva gaida apmeklētājus. Foto: Maria Kilk

3.2.3.3. Kopīgās rīcības

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIEŠIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
3.1.	Pasākumu organizēšana vēsturiskā un kultūras mantojuma iepazīstināšanai un popularizēšanai	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Darbnīcas, citi pasākumi, pārgājieni, iekšējo ūdeņu festivāls, garšas braucieni u.c. 	TAS, Jūras Zeme
3.2.	Audiogids (EST, ENG, LAT) (iespējamās tēmas: laivu būve, plosti u.c.)	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Reģionu stāsti (piemēram, tematiskās grāmatas) un to stāstījumi un kopsavilkumi izmantošanai uz kuģiem un kuģiem 	TAS, Jūras Zeme
3.3.	Reģionālā kultūras mantojuma popularizēšana	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Apmaiņas vizītes (piemēram, laivu atjaunošana, burāšana un plostu pludināšana pa upēm utt.) 	TAS, Jūras Zeme
3.4.	Mūsdienīgu festivālu organizēšana un to veiksmes stāsti	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Dažādi festivāli (piemēram, sīpolu festivāls, nēģu svētki, diļļu festivāls u.c.) 	TAS, Jūras Zeme
3.5.	Kopīgu maršrutu izstrāde un tirdzniecība, koncentrējoties uz "nesezonas" maršrutiem	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Kopīgi maršruti (piemēram, nedēļa Baltijā) 	TAS, Jūras Zeme
3.6.	Transporta risinājumu izstrāde	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Informatīvie materiāli par iespējamajiem transporta risinājumiem (piemēram, vilciens no Tartu uz Rīgu) 	TAS, Jūras Zeme
3.7.	Ūdensceļu vēsturiskais pētījums	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Vēsturiskā mantojuma pētījumu apkopošana galvenajās jomās. Ieguldījums aktivitātēs, pasākumos un mārketingā (piemēram, Igaunijā) 	TAS, Jūras Zeme
3.8.	Kopīgs reklāmas video, lai iepazīstinātu ar reģioniem (līdzības, atšķirības utt.)	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Reklāmas video 	TAS, Jūras Zeme

3.2.4. Atpazīstams ilgtspējīga tūrisma galamērķis

3.2.4.1. Rīcības Latvijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIEŠIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
4.1.	Vienota Gaujas lejteces atpazīstamības zīmola izveide	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Zīmols un vienota vizuālā identitāte, sauklis u.c. Mārketinga stratēģija 	Pašvaldības, uzņēmēji, tūrisma asociācijas, NVO, iedzīvotāji
4.2.	Nepieciešamo datu un atļauju mehānisma nodrošināšana tūrisma plūsmu pārvaldībai	Vietējā, nacionālā	<ul style="list-style-type: none"> Dažādi dati (lauka, digitālie, satelīta utt.) Datu analīze – tūristu plūsmas, pieejamie dabas resursi u.c. Skaidra un saprotama atļauju izsniegšanas sistēma 	Pašvaldības, zinātniski pētnieciskās institūcijas
4.3.	Daudzveidīga tūrisma pakalpojumu klāsta attīstīšana, t.sk. pakalpojumu pieejamības veicināšana publiskajos ūdeņos	Vietējā, reģionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> (Jauni) aktīvā tūrisma pakalpojumi (t.sk. saistība ar reģionā esošo militāro infrastruktūru) (t.i., kafejnīcas, muzeji, apskates vietas, inventāra noma utt.) Inovātīvi tūrisma risinājumi (t.sk. digitālie) 	Uzņēmēji, pašvaldības
4.4.	Īpašu Gaujas maršrutu un tūrisma produktu izveide	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Jauni ūdens maršruti Esošo un jauno tūrisma taku attīstība 	Pašvaldības, uzņēmēji, tūrisma NVO
4.5.	Mārketinga aktivitāšu īstenošana	Vietējā, reģionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> Informatīvie materiāli/ceļveži Dalība tūrisma izstādēs, lai veicinātu izpratni Aktīva reklāma sociālajos medijos, kampaņas 	Pašvaldības, uzņēmēji, tūrisma asociācijas
4.6.	Apmācību organizēšana tūrisma nozarē iesaistītajām pusēm	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Apmācības tūrisma jomā ieinteresētajām pusēm 	Pašvaldības, tūrisma asociācijas, uzņēmēji
4.7.	Inovātīvu risinājumu izstrāde	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Jauna reģionam specifiska kuģa izveide Inovātīvi risinājumi atkritumu samazināšanai 	Pašvaldības, uzņēmēji, NVO

3.2.4.2. Rīcības Igaunijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIEŠIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
4.1.	Reģionālo tūrisma pakalpojumu attīstības koordinēšana	Reģionālais	<ul style="list-style-type: none"> Reģiona tūrisma pakalpojumu attīstība ir koordinēta, lai nodrošinātu saskaņotību starp dažādām pusēm 	SATT, Dienvidigaunijas tūrisma klasteris, uzņēmumi un citi tīkla partneri
4.2.	<p>Tūrisma pakalpojumu attīstība, kas balstīta uz vēsturisko mantojumu un dabu. Tūrisma pakalpojumu ceļveža izveide</p> <p>Apmācības tīkla dalībniekiem, mācību braucieni tūrisma pakalpojumu attīstībai</p>	Vietējā, reģionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> Dažādi tūrisma pakalpojumi (piemēram, izmitināšana (t.sk. ūdens izmitināšana), ēdināšana, kuģu apkope un uzglabāšana, iepakšana, sadarbība ar tūrisma operatoriem, iekšējo ūdeņu atrakciju parks, putnu vērošana, ziemas ceļi, ūdens sporta veidi, makšķerēšanas tūrisms, ziemas peldēšana, pakalpojumi vecāka gadagājuma cilvēkiem u.c.) Pakalpojumu sniedzēji ir viegli atrodamā internetā Ceļvedis pakalpojumu izstrādei Apmācības (piemēram, pakalpojumu izstrāde, tīmekļa redzamība, vides jautājumi, ūdens drošība. 2026. gadā plānoti mācību braucieni uz Igauniju un Zviedriju) 	SATT, Dienvidigaunijas tūrisma klasteris, TAS
4.3.	<p>Emajegi upes braucienų paplašināšana visā reģionā, vienotas koncepcijas izveide un tirdzniecība</p> <p>Vietējo ēdienu pasākumu organizēšana, sasaistot ceļojumus ar pārtikas kultūru un mantojumu</p>	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> <i>Ceļojumi pa upi</i>, lai savienotu reģionu kopumā Pārtikai veltītie pasākumi, vietējo ražotāju iesaiste 	SATT, Dienvidigaunijas tūrisma klasteris, TAS
4.4.	Zvejas tūrisma produkta izstrāde un tirdzniecība	Vietējā, reģionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> Jauns produkts zvejošanas tūrisma veicināšanai reģionā, sasaistot to ar <i>ceļojums pa upi</i> koncepciju Apmācības pakalpojumu attīstībai 	SATT, Dienvidigaunijas tūrisma klasteris

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
4.5.	Investīcijas tūrisma pakalpojumu attīstībā	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> • Jauni pakalpojumi un produkti, kas balstīti uz infrastruktūru (piemēram, (laivu) izmitināšana, ēdināšana, kuģu apkope utt.) • Jauni tūrisma maršruti (piemēram, Tartu-Oiu, Tartu-Vārskā-Rannapungerja, Tartu-Piirissaare, kruīza maršruti starp ostām) • Kuģu atjaunošana 	Uzņēmumi, tīkla partneri
4.6.	Mārketiņa stratēģijas un plāna izveide	Vietējā, reģionālā, nacionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> • Pašreizējā Vörtsjärve-Emajõgi-Peipus attīstības projekta ietvaros tika izveidota visaptveroša mārketiņa stratēģija un īstenošanas plāns 	TAS, TOL, SATT, Dienvidigaunijas tūrisma klasteris
4.7.	Reģiona zīmola un vērtībās balstītas identitātes veidošana	Vietējā, reģionālā, nacionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> • Izveidots kopīgs zīmols reģiona mārketiņa mērķiem 	TAS, TOL, SATT, Dienvidigaunijas tūrisma klasteris
4.8.	Mārketiņa plāna īstenošana	Vietējā, reģionālā, nacionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> • Īstenots mārketiņa plāns 	TAS, TOL, SATT, Dienvidigaunijas tūrisma klasteris
	Reģionālo tūrisma pakalpojumu un pasākumu mārketiņš			
4.9.	Sadarbība ar citām reģionālām, nacionālām un starptautiskām organizācijām	Vietējā, reģionālā, nacionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> • Reģions ir definēts un izcelts nacionālā un starptautiskā perspektīvā • Svarīgākās aktivitātes ir atspoguļotas Dienvidigaunijas tūrisma klastera stratēģijā 	SATT, Dienvidigaunijas tūrisma klasteris
	Reģiona mārketiņa stratēģijas sasaiste ar Dienvidigaunijas tūrisma klastera stratēģiju, aktivitāšu plānu un budžetu			

3.2.4.3. Kopīgās rīcības

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIEŠIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
4.1.	Mārketinga plāna īstenošana (fokuss uz zvejošanas tūrismu)	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Dažādas mārketinga aktivitātes, kas īstenotas saskaņā ar mārketinga plānu, īpašu uzmanību pievēršot zvejas tūrismam Igaunijā un Latvijā 	TAS, SATT, Jūras Zeme
4.2.	Inovativu tūrisma risinājumu izstrāde	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Apmācības, semināru tikšanās un hakatoni starp tīkla dalībniekiem Igaunijā un Latvijā, lai izstrādātu jaunus/inovatīvus tūrisma produktus/risinājumus 	TAS, Jūras Zeme, visi tīkla dalībnieki Igaunijā un Latvijā
4.3.	Dalīšanās ar informatīviem materiāliem, to izplatīšana tūrisma informācijas centros Igaunijā un Latvijā, t.sk. informatīvo materiālu koprade	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Materiālu kopīgas radīšanas darbnīcas Kopīgi radīti informatīvie materiāli, kas tiks izplatīti tūrisma informācijas centros Igaunijā un Latvijā 	TAS, SATT, Jūras Zeme

Pieredzes apmaiņa Igaunijā, 01.-03.07.2024. Foto: TAS

3.2.5. Stipra sadarbība un kopienas iesaiste

3.2.5.1. Rīcības Latvijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
5.1.	Attīstības koordinēšana starp novadiem, kopienām un iesaistītām pusēm	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Parakstīts sadarbības memorands (manifests) starp ieinteresētajām pusēm, atspoguļojot katra iesaistītā dalībnieka lomu Biedrība, kas izveidota Gaujas lejteces attīstības pārvaldībai Konsultatīvās padomes izveide asociācijas atbalstam mērķu īstenošanā 	Visas puses
5.2.	Sadarbības tīklu uzturēšana starp vietējām rīcības grupām, apvienībām un kopienām	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Tiklošanās pasākumi starp aktīvo Gaujas vietējo rīcības grupu un asociācijām Nodrošināta informācijas apmaiņa par aktuālajiem notikumiem kopīgo projektu īstenošanā Pastiprināta sadarbība ar biedrību "Jūras Zeme", "Gaujas partnerība", biedrību "Gaujas ilgtspējīgas attīstības biedrība" 	Vietējās rīcības grupas, asociācijas, pašvaldības, iedzīvotāji
5.3.	Iedzīvotāju iesaistīšana Gaujas attīstības plānošanā	Vietējā	<ul style="list-style-type: none"> Regulāras tikšanās, lai apspriestu un saskaņotu vietējo kopienu un tūrisma uzņēmēju intereses Regulāras tikšanās ar dabas parka "Piejūra" ekspluatācijā un apsaimniekošanā iesaistītajām pusēm, lai saskaņotu tūrisma un atpūtas, iedzīvotāju un vides aizsardzības intereses 	Jauna biedrība ⁴ , iedzīvotāji, tūrisma NVO, uzņēmēji, pašvaldība, DAP
5.4.	Sadarbības veidošana ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem	Vietējā, nacionālā	<ul style="list-style-type: none"> Vismaz divas reizes gadā organizētas regulāras tikšanās ar Nacionālo bruņoto spēku pārstāvjiem tūrisma jautājumu apspriedei 	Nacionālie bruņotie spēki, pašvaldības
5.5.	Sadarbības stiprināšana ar akadēmisko vidi	Nacionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> Izveidota sadarbība ar akadēmiskajām pētniecības institūcijām, kas iesaistītas dažādu datu un zināšanu iegūšanā un resursu labākā izmantošanā Latvijas un Igaunijas apmaiņas vizītes par upju ekosistēmu apsaimniekošanu Vasaras skola, sabiedriskās zinātnes nometnes 	Augstskolas, pašvaldības, NVO, biedrības un augstskolas

⁴Jauna koordinējošā organizācija (aprakstīta 4.1. nodaļā).

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIEŠIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
5.6.	Sadarbība ar Igaunijas biedrībām un asociācijām	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Pieredzes apmaiņas braucieni par mārketinga aktivitāšu īstenošanu Apmaiņas vizītes reģionālā kultūras mantojuma popularizēšanai Kopīgs informatīvs materiāls Informatīvie materiāli par Gauju tūrisma punktos Igaunijā un otrādi 	NVO, pašvaldība, Igaunijas sadarbības tīkls
5.7.	Resursu ilgtspējīgas izmantošanas ekonomisko ieguvumu veicināšana	Vietējā, reģionālā, starptautiskā	<ul style="list-style-type: none"> Īstenoti dažāda mēroga projekti, lai piesaistītu finansējumu vizījas un mērķu sasniegšanai 	Visas puses

3.2.5.2. Rīcības Igaunijā

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIEŠIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
5.1.	Tikla koordinators pieņemšana darbā	Reģionālais	<ul style="list-style-type: none"> Tikla koordinators stratēģijas īstenošanas pirmajā periodā (2026–2029) 	TAS sadarbībā ar tikla partneriem
5.2.	Tikla un reģionālās attīstības darba koordinēšana	Reģionālais	<ul style="list-style-type: none"> Parakstīts sadarbības memorands (manifests) starp TAS, TOL, SATT, atspoguļojot katra partnera lomu Sanāksmes, apmācības, attīstības projektu pielietošana un īstenošana u.c. 	TAS, TOL, SATT
5.3.	Tikla biļetena publicēšana	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Biļetens tikla dalībniekiem, kas iepazīstina ar stratēģijas īstenošanu un pasākumiem (4–6 reizes gadā) 	TAS
5.4.	Dalība starptautiskos sadarbības tīklos un projektos	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> Dažādi starptautiski projekti (piemēram, INTERREG formāti, Upju pilsētas, sadarbība ar Gaujas reģionu u.c.) 	TAS
5.5.	Attīstības projektu sagatavošana un īstenošana	Vietējā, reģionālā	<ul style="list-style-type: none"> Attīstības ideju kolekcija Finansējuma avoti (jauni pasākumi, sadarbības un attīstības projekti u.c.) 	TAS

3.2.5.3. Kopīgās rīcības

	RĪCĪBAS	LĪMENIS	PAREDZAMIEŠIE REZULTĀTSI	IESAISTĪTĀS PUSES
5.1.	Dalība starptautiskos sadarbības tīklos un projektos Kopīgas vadības grupas izveide sagaidāmajiem projektiem	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> • Jauni attīstības projekti • Apvienotā vadības grupa 	TAS, Jūras Zeme
5.2.	Stiprināt sadarbību ar akadēmiskajām institūcijām	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> • Kopīgi semināri un publikācijas par aktuāliem tematiem 	TAS, Jūras Zeme
5.3.	Kopīga ikgadējā žurnāla izdošana par reģioniem	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> • Žurnāls (piemēram, reizi gadā) 	TAS, Jūras Zeme
5.4.	Kopīga sabiedrības iesaiste (piemēram, upju tīrītāju apmaiņa)	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> • Kopīgas pārrobežu darbības 	TAS, Jūras Zeme
5.5.	Kopīgas apmācības	Starptautisks	<ul style="list-style-type: none"> • Kopīgas apmācības (piemēram, laivu būve, raftings) 	TAS, Jūras Zeme

Projekta uzsākšanas seminārs Emajōgi Barge Zālē, 03.11.2025. Foto: TAS

3.2.6. Pilotaktivitātes

Projekts “Upju tīkli” paredz kopumā īstenot 8 pilotaktivitātes Igaunijā un Latvijā, tai skaitā 3+3 attīstības un 1+1 investīciju aktivitātes.

Pieejamais finansējums:

- 8000 EUR par attīstības aktivitāti.
- 17 000 EUR par investīciju (plus 50 % pašfinansējums).

1. ieinteresēto pušu semināru laikā (2.06.2025., 1.07.2025) Igaunijā un Latvijā tika veikta ideju vētra par iespējamām aktivitātēm.

Radās vairākas idejas:

- Skiču/būvprojektu sagatavošana attiecīgajai ūdensapgādes infrastruktūrai
- Mājas lapa (informācijas apkopojums – degvielas uzpildes stacijas, laivu noma, pietauvošanās vietas u.c.)
- Iekšējo ūdeņu konference (plašsaziņas līdzekļi, iestādes, pētniecības institūcijas, pašvaldības)
- Iekšējo ūdensceļu apaļais galds (uzņēmēji, iestādes, problēmasrisinājumi)
- Lāzera skaitītāji apmeklētāju uzskaitēi
- Vēstures izpēte (iekšējie ūdeņi, zivsaimniecība)
- Boju marķēšana/redzamība tumsā
- Odu atbaidīšanas automāti
- Brošūras ar tūrisma informāciju par iekšējiem ūdeņiem (informācija tiek atjaunināta katru gadu)
- Uznirstošais mobilo sakaru pārklājums
- Tiešsaistes atpazīstamības apmācība ikvienam (Google profils utt.)
- Informatīvās zīmes (vienots stils)
- Informācijas stendi (digitāli)
- Semināri: kultūra, ēdiens utt.
- Apmācības sadarbības tīklam:
  - o Pieejamība
  - o Marķējumi
  - o Satiksme
  - o Vide
- Resursu kartēšana
- Vienots informācijas lauks
- Izstāde, informēšanas kampaņa (piem., piegružošana)
- Ūdensceļu vēstures pētījums
- Laivas transfēra pakalpojuma uzsākšana
- Nomas laivu saraksts
- Pirmais solis informācijas lietotnes izstrādē
- Upes krasta informācijas stendi un zīmes
- Vēstures pētījumu iniciatīvas grupa un tēmu kartēšana

Pirmajā kārtā tika izvēlēti trīs pilotaktivitātes:

Igaunija:

- Vietējo ēdienu meistarklases braucienu laikā pa Emajegi upi⁵ (saistīts ar mērķiem “Godāts kultūras mantojums” un “Atpazīstams ilgtspējīga tūrisma galamērķis”).
- Ūdensceļu vēstures pētījuma veikšana, lai labāk izprastu pagātnes situāciju, kuģu veidus, aktivitātes utt., lai veidotu stāstus un mārketingu⁶ (saistīts ar mērķi “Godāts kultūras mantojums”).

⁵ Pamatojoties uz veiksmīgu iepriekšējo pieredzi. Jau veikta un turpināsies nākamajā gadā.

⁶ Pašlaik notiek.

Latvija:

- Jauna tradīcija – Piestātnes svētki Carnikavā, lai palielinātu interesi par Gaujas kuģošanas iespējām⁷

Apvienotās darba grupas sanāksmē (19.11.2025.) tika definētas arī dažas papildu idejas:

Igaunija:

- Audiogids igauņu, latviešu un angļu valodā par reģiona vēsturi un stāstiem izmantošanai uz laivām un kuģiem (attēlots zem mērķa “Godāts kultūras mantojums”).
- Kopīgs reklāmas video igauņu, latviešu un angļu valodā, lai iepazīstinātu ar reģioniem (līdzības, atšķirības utt.) (attēlots ar mērķi “Godāts kultūras mantojums”).

Latvija⁸:

- Pielāgojama piestātne, kuru var transportēt uz dažādām vietām, kur nepieciešams.
- 3 dienu laivošanas pieredze pa Gauju, lai iesaistītu iedzīvotājus, apmeklētu uzņēmumus pie upes un izstrādātu brošūru mārketinga nolūkos.

Tāpat tika nolemts izsludināt **atklātu konkursu, lai izvēlētos piemērotākos investīciju projektus** Igaunijā un Latvijā. Projektu atlase notiks, pamatojoties uz šādiem kritērijiem:

- Priekšizpēte – vajadzētu būt iespējai pabeigt pasākumus līdz 2026. gada beigām.
- Atbilstība galvenajiem mērķiem (tūrisms, vide un infrastruktūra, t.i., piekļuve ūdenim).
- Ietekme – uz tīkla attīstību, kā arī uz teritoriju (mērķa grupu lielums utt.).

Uzaicinājums ar kritērijiem un atlases procesu tiks publicēts 2026. gada sākumā atsevišķi Igaunijā un Latvijā. Mērķa grupas ir sadarbības tīklā iesaistītās puses (t.i., uzņēmumi, vietējās kopienas, NVO u.c. attiecīgajās teritorijās). Lēmumus pieņems apvienotā vadības grupa.

⁷ Jau veiksmīgi veikts un turpināsies nākamajā gadā.

⁸ Idejas tiek izstrādātas; Attīstības procesā var rasties arī jaunas idejas. Pilotaktivitāšu galīgo atlasī veiks projekta vadības grupa.

Carnikavas piestātnes svētki, 06.09.2025. Foto: Ineta Freimane

4

STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA

4.1. Pārvaldība

Pārvaldības modeļi tika apspriesti atsevišķi Igaunijā un Latvijā. Iepriekš uzskaitītie valsts pasākumi tiks īstenoti katras valsts līmenī, un šim nolūkam būs nepieciešama koordinācija valsts ietvaros.

Igaunijā tika apspriesti trīs iespējamie risinājumi (jauna organizācija, atbildības nodošana SATT un uz sadarbības tīklu balstīta pārvaldība). Tika nolemts turpināt ar sadarbības tīkla pārvaldību, balstoties uz trim organizācijām (TAS, TOL un SATT):

TAS:

- **Stratēģijas īstenošanas pārvaldība:**
  - o Rīcības plāna izpildes uzraudzība.
  - o Papildu finansējuma atrašana un attīstības projektu vadīšana.
  - o Pušu (TOL, SATT, uzņēmumu, kopienu u.c.) darbības koordinācija un koordinācija.
- **Attīstības pasākumi un tīklošana:**
  - o Sanāksmju organizēšana.
  - o Saziņa ar biedriem, tostarp vajadzīgās informācijas vākšana.
  - o Atbalsts dalībniekiem attīstības aktivitātēs, tostarp jaunu pakalpojumu izstrādē.
  - o Starptautiskā sadarbība.

TOL:

- **Pašvaldību investīciju koordinēšana:**
  - o Investīciju objektu kartēšana.
  - o Investīciju projektu uzsākšana un vadīšana (gan reģionos, gan ar konkrētām pašvaldībām).

SATT:

- **Mārketinga stratēģijas savlaicīguma un atbilstības uzraudzība:**
  - o Tīkla dalībnieku viedokļa vākšana.
  - o Papildu mārketinga finansējuma atrašana.
  - o Sadarbības un koordinācijas nodrošināšana ar Dienvidigaunijas tūrisma klastera aktivitātēm.
  - o Specifisku mārketinga aktivitāšu īstenošana (vispārējais mārketingas, kampaņas, informācijas pieejamība utt.).

TAS, TOL un SATT neveido tiklu bez nepieciešamajām pusēm, kurām ir ļoti svarīga loma stratēģijas īstenošanā:

- **Uzņēmumi** – pakalpojumu sniegšana, attīstība, jaunu pakalpojumu izstrāde, komplekso pakalpojumu izveide sadarbībā ar citām pusēm, investīcijas tūrisma infrastruktūrā.
- **Kopienas** – reģiona ciematu aktivizēšana, pasākumu organizēšana, iedzīvotāju iesaistīšana.
- **Pašvaldības** – konkrētas teritorijas pušu iesaiste, investīciju plānošana un īstenošana TOL koordinācijā (pašvaldība ir atbildīga par konkrētiem ieguldījumiem).
- **Trešā sektora organizācijas** – tematiskie pasākumi, vides izglītības veicināšana.
- **Pētniecības un attīstības institūcijas** (augstskolas u.c.) – nozaru (vides u.c.) ekspertīze.
- **Valsts institūcijas** (Valsts meža apsaimniekošanas centrs, Vides pārvalde u.c.) nav tieši tīkla dalībnieces, bet to iesaiste un informācija ir nepieciešama, jo noteikumi, informācija un zināmā mērā investīcijas izriet no valsts līmeņa.

Ir svarīgi, lai iesaistītās puses varētu uzņemties iniciatīvu un uzņemties atbildību konkrētas darbības īstenošanā.

Latvijā ir nepieciešama jauna koordinējošā institūcija (asociācija). Lai to izveidotu, ir nepieciešama turpmāka diskusija starp ieinteresētajām pusēm. Projektā iesaistītie dalībnieki ir nolēmuši organizēt atklātu konkursu organizācijas dibinātājiem 2026. gada sākumā. Līdz tam biedrības “Jūras Zeme” ir atbildīga par stratēģijas īstenošanu, tai skaitā kopīgajām rīcībām, kas definētas rīcības plānā.

Tiks veiktas šādas pārvaldības darbības:

- Pārrobežu darbību koordinējošo institūciju norīkošana: TAS Igaunijā un biedrība “Jūras zeme” Latvijā, nosakot konkrētas atbildīgās personas.
- Paplašinātas vadības grupas izveide, iesaistot līdzšinējos darba grupas locekļus, lai apspriestu un sagatavotu kopīgās rīcības. Sadarbības formāts būs sanāksmes, semināri un apmācības.
- Finansēšanas plāna / shēmas sastādīšana nākamajām rīcībām, ieskaitot finansēšanas avotu identificēšanu, laika grafika izstrādi un prioritāšu noteikšanu.
- Reizi gadā organizēt pārrobežu uzraudzības seminārus

Darbību plānošanai notiks regulāras koordinācijas sanāksmes starp TAS un Jūras Zemi.

Pieredzes apmaiņa Latviā, 03.-06.09.2024. Foto: TAS

4.2. Uzraudzība

Stratēģija ir izstrādāta līdz 2040. gadam, un rīcības plāns aptver nākamos četrus gadus (2026–2029). Katru gadu tiks organizēts kopīgs stratēģijas seminārs, lai novērtētu rīcības plāna izpildi un mērķu atbilstību.

Stratēģijas īstenošana tiks uzraudzīta trīs līmeņos:

- **Rīcības plāna līmenis** – katru gadu pārskatīts (īstenots, notiek, netiek īstenots) un veiktas nepieciešamās korekcijas. Papildus kopīgām aktivitātēm tiks veikts arī nacionālo plānu progresu pārskats.
- **Sadarbības tīkla līmenis** – tīkla darbību novērtē, pamatojoties uz šādiem rādītājiem:
  - o Sadarbības tīkla dalībnieku skaits (mērķis: katru gadu palielinās).
  - o Dažādu mērķa grupu pārklājums (mērķis: sadarbības tīklā iesaistīto pušu pārstāvniecība ir kļuvusi daudzveidīgāka, iekļautas arī pētniecības un attīstības institūcijas, palielinājies uzņēmumu skaits).
  - o Sadarbības tīkla dalībnieku ierosināto jauno iniciatīvu skaits (mērķis: vismaz divas iniciatīvas gadā katrā valstī).
  - o Sadarbības tīkla dalībnieku apmierinātība, tostarp ieguvumi no sadarbības tīkla (mērķis: vismaz 75 % dalībnieku saskata tiešus ieguvumus no dalības sadarbības tīklā).
- **Ietekmes līmenis** – sadarbības tīkla ieguldījums reģionu sociālekonomiskajā attīstībā:
  - o Sadarbības tīklu reģionālā, valsts un starptautiskā atpazīstamība.
  - o Apmeklējumu skaits reģionā (sadarbības tīklu dalībnieku dati un valstu statistika) (mērķis: pieaugoša tendence).
  - o Reģiona pašvaldībās pavadīto nakšu skaits (sadarbības tīklu dalībnieku dati un valsts statistika) (mērķis: pieaugoša tendence).
  - o Investīciju apjoms ar ūdensobjektiem saistītās teritorijās (privātās un publiskās investīcijas kopā).
  - o Darba vietu skaits sadarbības tīkla dalībnieku organizācijās (tiek ņemtas vērā darba vietas uzņēmumos un asociācijās).

Stratēģijas seminārs Igaunijas
Universitātes Ezera muzejā,
25.08.2025.
Foto: TAS

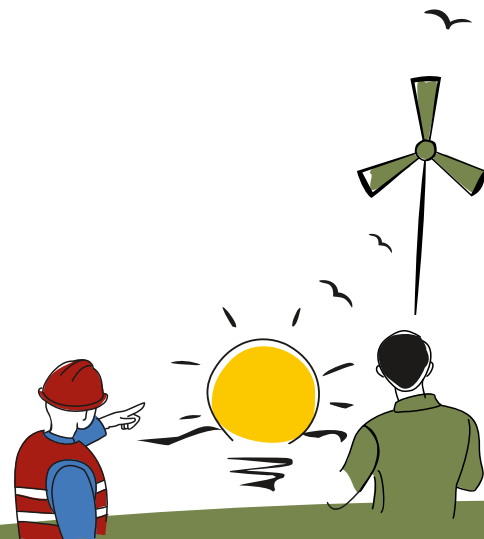
4.3. Kritiskie veiksmes faktori

Sadarbības tīklu pārvaldīšana ar vairākām iesaistītām pusēm un mērķu sasniegšana ir izaicinājums. Lai plāni piepildītos, ir jārealizējas vairāki kritiskie veiksmes faktori. Šie faktori ietver:

- **Konkrēta līdera** (persona(s)) esamība – bez skaidras atbildīgās personas, kas apvienotu ieinteresētās puses, vadītu un uzraudzītu saskaņoto plānu īstenošanu, stratēģijai nebūs “īpašnieka”. Tas nozīmē, ka sliktākajā gadījumā plāni paliktu tikai nodomu līmenī.
- **Jaunas organizācijas dibināšana Latvijā** – šobrīd nav skaidra stratēģijas “īpašnieka”. Lai gan stratēģijas izstrādi ir vadījusi biedrība “Jūras Zeme”, turpmākai īstenošanai nepieciešama konkrēta organizācija, kas ir TAS partneris.
- **Skaidrs lomu sadalījums** starp tīklu vadītājiem – ierobežoto resursu apstākļos ir jābūt ļoti skaidram, kura no iesaistītajām pusēm ir atbildīga par konkrētām rīcībām.
- **Pamatfinansējuma pieejamība** – bez minimāla finansējuma (vismaz koordinātoru algām un darbības finansējuma) nav iespējams veikt rīcības vai citus pasākumus un iegūt papildu finansējumu.
- **Vērtību piedāvājums** – dalībniekiem ir jājūt tīkla sniegtās priekšrocības, lai viņi būtu motivēti piedalīties un sniegt savu ieguldījumu.
- **Konsekvence** – tā kā ir daudz iesaistīto pušu, rezultātu sasniegšanai nepieciešams laiks. Nepieciešamas regulāras aktivitātes – tikšanās, ideju izstrāde, projektu un jaunu iniciatīvu īstenošana.

Sadarbības seminārs Carnikavā, Latvija,
04.09.2024. Foto: TAS

ATSAUČU SARAKSTS

IGAUNIJA

- Alam-Pedja linnu- ja loodusala kaitsekorralduskava 2016–2025
- Eesti Statistikaameti andmekogu
- Elva valla arengukava 2025–2030
- Elva valla üldplaneering, 2024
- Ginters, K., Kangurs, A., Kangurs, P. & Kangurs, K. (2015). Lieluma selektīvas novākšanas un klimata maiņas sekas līdakai *Sander lucioperca* divos lielos seklos ziemeļu mērenajos ezeros. *Zivsaimniecības pētījumi*, 165, 79–85
- Ida-Eesti veemajanduskava meetmeprogramm 2022–2027
- Janatian, N. et al. (2019). Atmosfēras nomierināšana kompensē ieguvumus no samazinātas barības vielu slodzes lielā seklā ezerā. *Limnoloģija un okeanogrāfija*, 65
- Kambja valla arengukava 2023–2030
- Kambja valla üldplaneering (eelnōu), 2025
- Kangurs, A., Kangurs, P. & Pihu, E. (2002). Ilgtermiņa tendences Peipus un Vertsjervas ezeru (Igaunija) zivju kopienās. *Ūdens ekosistēmu veselība un pārvaldība*, 5(2), 163–170
- Kangro, K., Pall, AM, Laugaste, R., Piirsoo, K., Maileht, K., Rahn, IA un Alikas, K., 2025. Divas desmitgades cianobaktēriju ziedēšanas dinamika seklā eitrofiskā ezerā: attālās izpētes metodes kombinācijā ar gaismas mikroskopiju. *Hidrobioloģija*, 852(2), 425.-442. lpp.
- Kastre valla arengukava 2023–2030
- Kastre valla üldplaneering (eelnōu), 2025
- Kärevere looduskaitseala kaitsekorralduskava, 2023
- Leeben, A., Freiberg, R., Tõnno, I., Kõiv, T., Alliksaar, T. & Heinsalu, A. (2012). Peipsi un Võrtsjärve paleolimnoloģijas salīdzinājums. *Hidrobioloģija*, 710(1), 227–240
- Luunja valla arengukava 2035
- Luunja valla üldplaneering (eelnōu), 2025
- Minuomavalitsus.ee portaal
- MTÜ Võrtsjärve Ūhenduse kohaliku arengu strateegia 2023–2027
- Mägi, M., Mõtte, M., Saaroja, A. 2023. Ranna- ja sisevete kalanduse tulususuuring. Tartu Ūlikool
- Nõges, T., Tuvikene, L. & Nõges, P. (2010). Mūsdienu temperatūras, barības vielu daudzuma un ūdens kvalitātes tendences lielajos Peipus un Vertsjervas ezeros. *Ūdens ekosistēmu veselība un pārvaldība*, 13(2), 143–153
- Noges, T., Janatian, N., Laugaste, R. un Noges, P., 2020. Pēcpadomju izmaiņas slāpekļa un fosfora stehiometrijā divos lielos nestratificētos ezeros un ietekme uz fitoplanktonu. *Globālā ekoloģija un saglabāšana*, 24, p.e01369
- Peipsi kalanduspiirkonna strateegia 2030+

- Peipsimaa arengustrateegia 2019–2030
- Peipsiveere looduskaitseala kaitsekorralduskava 2016–2025
- Peipsiääre valla arengukava 2018–2030
- Peipsiääre valla üldplaneering, 2022
- Tamms, M. et al. (2022). Faktori, kas ietekmē fotoautotrofiskā pikoplanktona pigmenta sastāvu un dinamiku seklos eitrofiskos ezeros. PLoS VIENS, 17
- Tammiksaar, E. & Kangur, K. (2020). Zivis un makšķerēšana Peipusa ezerā (Igaunija/Krievija) kopš 1851. gada: līdzības un atšķirības starp vēsturisko un mūsdienu laiku. Lielo ezeru pētījumu žurnāls, 46(5), 1095–1102
- Tartu linna arengukava 2025–2035
- Tartu linna üldplaneering 2040+
- Tartu valla arengukava 2022–2030
- Tartu valla üldplaneering, 2022
- Tartumaa Arendusseltsi Tegevuspiirkonna Ühisstrateegia 2023–2030
- Tartumaa arengustrateegia 2040, 2022
- Teesalu, P. ja Bernotas, P., 2025. Võrtsjärve olulisemate töönduslike kalaliikide varude seisundi hindamine 2024. Aastal. Eesti Maaülikool. Tartu.
- Tomings, K., Nõges, P. & Nõges, T. (2013). Zemūdens gaismas klimata ilgtermiņa izmaiņu rekonstrukcija divos lielos un seklos Igaunijas ezeros. Ūdens ekosistēmu veselība un pārvaldība, 16(2), 246–255
- Tõrva valla arengukava aastani 2035
- Tõrva valla üldplaneering, 2024
- Vaino, V., 2025. gads. Kalavarude uuringud Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järves: 2024. aasta uuringu lõpparuanne. Tartu Ülikool. Eesti Mereinstituut. Tartu.
- Valgamaa arengustrateegias 2035+ tegevuskava 2023–2027
- Viljandi valla arengukava 2022–2030
- Viljandi valla üldplaneering, 2022
- Viljandimaa arengustrateegia 2035 tegevuskava 2023–2026
- Võrtsjärve hoiuala kaitsekorralduskava
- Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2024–2030+
- Võrtsjärv-Emajõgi-Peipsi järve veetee võrgustiku ja taristu arendamine vastavalt strateegiate ja uuringute tulemustele, 2023

LATVIJA

Tiesību akti

- <https://likumi.lv/ta/id/295404-peldvietas-izveidosanas-uzturesanas-un-udens-kvalitates-parvaldibas-kartiba>
- <https://likumi.lv/ta/id/338516-par-lasveidigo-zivju-licenceto-makskeresanu-gauja>
- <https://likumi.lv/ta/id/338684-par-lasveidigo-zivju-licenceto-makskeresanu-gaujjas-posma-saulkrastu-novada-administrativaja-teritorija>
- <https://likumi.lv/ta/id/338433-par-lasveidigo-zivju-licenceto-makskeresanu-gauja-un-brasla>
- <https://likumi.lv/ta/id/271238-noteikumi-par-rupnieciskas-zvejas-limitiem-un-to-izmantosanas-kartibu-ieksejos-udenos#piel9&pd=1>
- <https://likumi.lv/ta/id/201804-noteikumi-par-rupnieciskas-zvejas-limitiem-un-to-izmantosanas-kartibu-piekrastes-udenos#piel1&pd=1>
- <https://likumi.lv/ta/id/175748-attistibas-planosanas-sistemas-likums>
- <https://likumi.lv/ta/id/360372-par-publisko-udenu-izmantosanu-un-apsaimniekosanu-adazu-novada>
- <https://likumi.lv/ta/id/344922-par-saulkrastu-novada-pasvaldibas-pludmales-un-peldvietas-lietosanu?&search=on>
- <https://likumi.lv/ta/id/327523-dabas-parka-piejura-individualie-aizsardzibas-un-izmantosanas-noteikumi>
- <https://likumi.lv/ta/id/270317-zemes-parvaldibas-likums>
- <https://likumi.lv/ta/id/90219-civillikums-pielikumi>

Datu avoti

- <https://geodata.lvgmc.lv/portal/apps/webappviewer/index.html?id=8cee7f5e1e26458bbc23275bd79a6ec2>
- <https://geodata.lvgmc.lv/portal/apps/webappviewer/index.html?id=8cee7f5e1e26458bbc23275bd79a6ec2>
- <https://ainavudargumi.lv/gaujas-griva-ar-piekrastes-kapu-meziem/>
- SIA “NOCTICUS”, 2024. Baltijas jūras piekrastes apmeklējuma un tā radītās slodzes uz vidi izvērtējums un piekrastes publiskās infrastruktūras apsekojums. 3. nodevums | 2. ziņojums teritoriālo vienību kontekstā. <https://drive.google.com/file/d/1mFqWCGnqgwb-LYHCLadwFSY-Xv5VQtSXW/view?usp=sharing>
- <https://upesoga.lv/lv/>
- <https://www.entergauja.com/lv>
- <https://turisms.adazi.lv/>
- <https://tourism.sigulda.lv/>
- <https://baltictrails.eu/>
- <https://baltictrails.eu/>
- https://www.vi.gov.lv/sites/vi/files/media_file/parskats_par_peldvietu_udens_kvalitati2024.pdf
- https://klimats.meteo.lv/klimats_latvija/klimata_riks/
- <https://www.csp.gov.lv/lv>

- <https://bior.lv/lv/zinatniska-darbiba/petijumi/zivsaimniecibas-petijumi/izstradata-zivju-migracijas-iespeju-atjaunosanas-datu-baze/>
- <https://lv-pdf.panda.org/?236450/Noskaidrotas-20-zivim-neparvaramas-caurtekas-Gaujas-sateces-baseina>
- <https://helcom.fi/baltic-sea-action-plan/>
- <https://helcom.fi/helcom-at-work/recommendations/valid-recommendations/>
- <https://www.daba.gov.lv/lv/piejura>
- <https://www.adazunovads.lv/lv/projekts/projekts-upesceli-ii-igaunijas-latvijas-parrobezu-sadarbibas-programmas-2021-2027-gadam-ietvaros>

Tematiskās plānošanas dokumenti

- Dabas parka “Piejūra” dabas aizsardzības plāns 2020.–2031. gadam
- Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas un plūdu pārvaldības plānu 2022.–2027. gadam

Teritorijas un attīstības plānošanas dokumentis

- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030 (Latvija2030)
- Nacionālās attīstības plāns 2027. Gadam (NAP2027)
- Vides politikas pamatnostādnes 2021. –2027. Gadam
- Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2022–2027
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2022–2027, Rīcības plāns
- Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030
- Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2022–2027
- VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA RĪCĪBAS PLĀNS 2022–2027
- Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.–2037. Gadam
- Siguldas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021 –2045. Gadam
- Saulkrastu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021–2034. Gadam
- Saulkrastu attīstības programma 2021–2027
- Ādažu novada attīstības programma 2021–2027
- Siguldas novada attīstības programma 2021–2027 Rīcības plāns
- Saulkrastu attīstības programma 2021–2027 Rīcības plāns
- Rīcības plāns gala redakcija Ādažu un Carnikavas pagastiem
- Ādažu novada tūrisma un rekreācijas attīstības plāns 2024–2027
- Siguldas novada attīstības programma 2021–2027
- Saulkrastu novada teritorijas plānojums
- Ādažu novada Teritorijas plānojums
- Carnikavas novada teritorijas plānojums 2018.–2028. Gadam
- Biedrība Jūras zeme. 20211. Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģija 2023.–2027. gadam Ādažu un Saulkrastu novadam

PIELIKUMI

Pielikums Nr. 1. Pašreizējās situācijas analīze

Pārskats par pašreizējo situāciju ir balstīts uz Igaunijas un Latvijas analizēm. Analīzes ir apkopotas kā atsevišķi dokumenti igauņu un latviešu valodā:

- [Võrtsjärve-Emajõe-Peipsi vörgustiku ja veetee arendamine. Lähteolukorra analüüs](#)
- [Stratēģija un rīcības plāns Gaujas upe lejtecei \(no Murjāņiem līdz ietekai jūrā\). Esošās situācijas novērtējums](#)

Pielikums Nr. 2. Darba grupu locekļi

Vadības grupa

NĒ	VALSTS	VĀRDS	ORGANIZĀCIJA
1	Igaunija	Kristiina Tammets	TAS
2	Igaunija	Moonika Einaste	TAS
3	Igaunija	Sven Tobreluts	TOL
4	Igaunija	Egert Ivask	TOL
5	Latvija	Aris Adlers	Jūras Zeme
6	Latvija	Kristine Zake	Jūras Zeme

Nacionālā darba grupa (Latvija)

NĒ	VĀRDS	ORGANIZĀCIJA
1	Rimants Lūsis	Saulkrastu novads
2	Annija Vinogrādova	Ādažu novads
3	Inga Pērkone	Ādažu novads
4	Dace Birnbauma	Ādažu novads, Carnikavas komunālie pakalpojumi
5	Vents Strautmanis	Uzņēmums "Boards You"
6	Olga Rinkus	Carnikavas novadpētniecības centrs
7	Sandra Gulbe	biedrība "Vidzemes liellaivas"
8	Renāte Cāne	biedrība "Kalngalieši"
9	Āris Adlers	Jūras Zeme
10	Kristine Zaķe	Jūras Zeme

Nacionālā darba grupa (Igaunija)

NĒ	VĀRDS	ORGANIZĀCIJA
1	Anmar Pihlak	Võrtsjärve Sõprade Selts NVO
2	Priit Kallas	Oiu osta
3	Kalle Kütt	Valmas piedzīvojumu parks
4	Kertu Vuks	Tartu pilsētas pašvaldība
5	Priit Jagomägi, Liisa-Lota Kaivo , Linda Saare	NVO Emajegi baržas biedrība
6	Sakari Neuvonen	Rebase osta
7	Jana Serpak, Tõnis Tõnissoo	Tartu pašvaldība
8	Liis Lainemäe	NVO Sīpolu ceļš
9	Taivo Tali	Peipsiāres pagasts
10	Sven Särki	Alatskivi pils, SIA "Slaker"
11	Priit Lomp	Kastras pagasts
12	Lauri Roosiorg	NVO Jõeääre laivu osta
13	Sirli Pippar	Elvas pagasts
14	Annye Rooväli-Ingī	Apmeklējiet Elvu
15	Jaanus Jakobson	Jõesuu atpūtas centrs
16	Margus Ivask	Elvas pagasts
17	Jaanika Saar	Elvas pagasts
18	Maarja Ülper	Luunjas pagasts
19	Kaire Vahejõe	Luunjas pagasts
20	Sven Tobreluts	TOL
21	Egert Ivask	TOL
22	Kristiina Tammets	TAS
23	Moonika Einaste	TAS
24	Annika Ojasaar	SATT
25	Kanni Kallastu	Dienvidigaunijas tūrisma klasteris
26	Malle Oras	Valsts meža apsaimniekošanas centrs
27	Tanel Tūrna	Vides padome

Konsultanti

NĒ	VĀRDS	ORGANIZĀCIJA
1	Mihkel Laan	SIA Cumulus Consulting
2	Jaan Urb	SIA Cumulus Consulting
3	Kristjan Piirimäe	SIA Roheline Rada
4	Kristina Veidemane	Baltijas Vides forums
5	Irina Paegle	Baltijas Vides forums

Estonia–Latvia Programme seminar in Kuressaare, 24.-25.09.2025.

Foto: TAS

tas.ee

juraszeme.lv